

“Ἐγὼ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. 18’ 6)

ZQH

ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ † 1929

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
ἀνεῦμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. 5’ 63)

Ἔτος 105ον | Φεβρουάριος 2015 | 4287

«ΨΥΧΗ ΜΟΥ... ΑΝΑΣΤΑ ΤΙ ΚΑΘΕΥΔΕΙΣ;»

Η ΨΥΧΗ μας! Ἀπειρη ἡ ἀξία της. Αἰώνιο τὸ μέλλον της. Γι’ αὐτὴν τὴν ἀθάνατη ψυχὴ μας, τὴν πνοὴ τοῦ Θεοῦ, ποὺ μᾶς ξεχωρίζει ἀπὸ ὅλη τὴν ἄλλη ὑλικὴ δημιουργία, ἤλθε ὁ Χριστὸς στὸν κόσμο. Ἦλθε καὶ πρόσφερε τὴν σταυρικὴ Του θυσία, γιὰ νὰ λυτρώσει τὴν ψυχὴ μας, ἀπὸ τὴ δουλεία τῆς ἁμαρτίας καὶ τὴν ἐξουσία τοῦ Πονηροῦ. Καὶ θὰ ἐρχόταν, ἔστω καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰ σώσει καὶ μία μόνο ψυχὴ. Τόσο ἀνυπολόγιστη εἶναι ἡ ἀξία της. **«Ἠγοράσθητε τιμῆς»** (Α΄ Κορινθ. στ΄ 20). **«Ἐλυτρώθητε... τιμῆ ἀίματι»** (Α΄ Πέτρ. α΄ 18-19) διακηρύττουν οἱ δύο κορυφαῖοι Ἀπόστολοι, Παῦλος καὶ Πέτρος. Εἴσαστε ἐξαγορασμένοι μὲ τὸ τίμιο αἷμα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Ἀδυνατεῖ νὰ συλλάβει ἡ ἀνθρώπινη σκέψη τὸ μέγεθος τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ, γιὰ τὴν σωτηρία τῆς ψυχῆς του, **«τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ’ ἔχει ζωὴν αἰώνιον»** (Ἰωάν. γ΄ 16).

Γι’ αὐτὴν, λοιπόν, τὴν ψυχὴ, τὴ δική μας ψυχὴ, ἡ Ἐκκλησία αὐτὴ τὴν ἐβδομάδα βάζει στὰ χεῖλη μας ἓνα **«ἐκ βαθέων»** ἀναστεναγμό: **«Ψυχὴ μου, ψυχὴ μου, ἀνάστα τί καθεύδεις;»** Ἡ κραυγὴ αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ τὸν Μεγάλον Κανόνα ποὺ μᾶς δίνει ὑπέροχα πνευματικὰ συνθήματα γιὰ τὴ Μ. Τεσσαρακοστὴ καὶ εἶναι ἡ ἠχώ καὶ ὁ ἀντίλαλος τῶν λόγων τῆς Ἁγίας Γραφῆς: **«ῶρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι»** (Ρωμ. 11’ 11). Ὕπνος! Κάτι τὸ φυσικὸ καὶ ἀπαραίτητο γιὰ τὸ σῶμα, μὰ κάτι ἐπικίνδυνο καὶ ὀλέθριο γιὰ τὴν ψυχὴ. Ψυχὴ μου, δὲν εἶναι νοπτὸ, δὲν μπορεῖς, δὲν πρέπει νὰ κοιμᾶσαι.

Ὁ ὕπνος τῆς ψυχῆς εἶναι ὁ ὕπνος τῆς ραθυμίας, λέει ὁ ὑμνογράφος τοῦ Μ. Κανόνος. Ἀμέλεια γιὰ προσευχὴ καὶ ἐπικοινωνία μὲ τὸν Θεό. Ραθυμία στὴ σκέψη. Ἀμέλεια στὶς θυρίδες, δηλαδὴ στὶς αἰσθήσεις καὶ μάλιστα στὰ μάτια, ἀπὸ ὅπου εἰσέρχεται ὁ ἐχθρός. Ραθυμία καὶ ἀμέλεια **«τοῦ ἀκοῦσαι λόγον Θεοῦ»**. Κάποτε ἡ ψυχὴ λαχταροῦσε τὸν θεῖο λόγο. Κάποτε **«ἠδολέσχει ἐν τοῖς δικαιοῦμασι»** τοῦ Κυρίου. Τώρα ὁμως μὲ τὴν ραθυμία **«ὁ νόμος ἠσθένησεν, ἀργεῖ τὸ Εὐαγγέλιον, Γραφὴ δὲ πᾶσα, ἐν σοὶ παρημέληται. Προφηταὶ ἠτόνισαν καὶ πᾶς δικαίον λόγος· αἱ τραυματῖαι σου, ὦ ψυχὴ, ἐπληθύνθησαν, οὐκ ὄντος ἰατροῦ τοῦ ἰγιοῦντος σε»**.

Μιὰ τέτοια ἀμέλεια ἐξαρθρώνει τὴν ψυχὴ, ἀποχαυνώνει τὸ πνεῦμα καὶ τὸ σῶμα. Παραλύει καὶ ἀχρηστεύει τὶς πνευματικὲς δυνάμεις. Ἀναιμικὴ καὶ ἄτονη ἡ ἠθικὴ ζωὴ. Καὶ καταλήγει σ’ αὐτὸ ποὺ πάλι σημειώνει ὁ ἱερός ὑμνωδός: **«Ὁ νοῦς τετρανμάσται, τὸ σῶμα μεμαλάκισται (ἀποχαυνώθηκε ἀπὸ τὴν μαλθακότητα), νοσεῖ τὸ πνεῦμα, ὁ λόγος ἠσθένησεν, ὁ βίος νενέκρωται»**. Καὶ ὕστερα ἀκολουθεῖ ὁ θερισμός, ἡ θλιβερὴ συγκομιδὴ, ἡ πνευματικὴ ξεραίλα. **«Τῆ δρεπάνῃ ἐθέρισας τοὺς στάχνας τῆς ἀμελείας»**. Νὰ ἡ συγκομιδὴ. Τὰ στάχυα τῆς ἀμελείας ποὺ δὲν εἶναι ἄλλα ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ τὸν θάνατο.

«Ψυχὴ μου, ψυχὴ μου, ἀνάστα, τί καθεύδεις; Τὸ τέλος ἐγγίζει». Αὐτὸς εἶναι ὁ μέγας λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο πρέπει νὰ ξυπνήσεις, νὰ ἐγερθεῖς. Κάθε ὥρα, κάθε στιγμὴ ποὺ περνάει σὲ φέρνουν πιὸ κοντὰ στὸ τέρμα: **«Τὸ τέλος ἐγγίζει»**. Μὴν καθυστερεῖς. Μὴν ἀναβάλλεις: **«Ὑπνον ἀπώθου (ἀπώθησε, διώξε), ψυχὴ, τῆς δεινῆς ραθυμίας, καὶ προθύμως γρηγόρει, πρὸς τὰς θείας ἐντολάς. Ἐγγίζει ὁ Νυμφίος, λαμπαδηφόρος σπεῦσον αὐτῷ προὔπαντῆσαι»**. Καὶ ὄχι μόνον **«ἀνάστα»**. Ἀλλὰ καὶ **«ἀνάνησον»**. Νὰ γίνῃ μέσα σου τὸ ξύπνημα. Νὰ ἀκουσθεῖ καλὰ τὸ σάλπισμα στὰ βᾶθη τῆς ψυχῆς σου. Νὰ ἀφανισθεῖ ἡ ραθυμία, **«ἵνα φεῖσηταί σου Χριστὸς ὁ Θεός, ὁ πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν»**.

Κύριε, ἰδοὺ στέκομαι μπροστά Σου. Εἶμαι μόλις στὴν ἀρχὴ αὐτῆς τῆς ἀγίας καὶ κατανακτικῆς περιόδου. Ἄκουσέ με, Κύριε Ἰησοῦ: **«Ἐξαγγέλλω σοι, Σωτῆρ, τὰς ἁμαρτίας ἃς εἰργασάμην, καὶ τὰς τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματός μου πληγὰς, ἃς μὴ ἔνδον μαιοφόνοι λογισμοὶ ληστικῶς ἐναπέθηκα»**. Καὶ πάλι σὲ ἱκετεύω. Ἄκουσέ με, μίλησέ μου, πρόσταξέ με. Ἄς γίνῃ καὶ σὲ μένα αὐτὸ ποὺ ὁ ψαλμωδὸς Σου εἶπε: **«Ἐβόησα ἐν ὄλῃ καρδίᾳ μου πρὸς τὸν οἰκτίρμονα Θεόν, καὶ ἐπέκουσέ μου, ἐξ Ἰσραὴλ κατωτάτου, καὶ ἀνήγαγεν ἐκ φθορᾶς τὴν ζωὴν μου»**.

«Ψυχὴ μου, ψυχὴ μου, ἀνάστα, τί καθεύδεις; Τὸ τέλος ἐγγίζει». Αὐτὸς εἶναι ὁ μέγας λόγος γιὰ νὰ γίνῃ μέσα σου τὸ ξύπνημα. Νὰ ἀφανισθεῖ ἡ ραθυμία.

Τὸ φιλόανθρωπο μυστήριον

Β΄

Τὴν ἀξία τῆς μετάνοιας τόνισε ἰδιαίτερα ὁ Κύριος. Κάνει ἐντύπωση ὅτι ἀρχίζει τὴ δημόσια δράση του μὲ μιὰ λέξη: «**Μετανοεῖτε**». Καὶ δὲν πρόκειται γιὰ μιὰ ἀπλὴ λέξη. Πρόκειται γιὰ μιὰ ἐπαναστατικὴ διακήρυξη. Μᾶς δείχνει ὅλο τὸ βάθος καὶ πλάτος τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἀλλάξτε ζωὴ καὶ νοοτροπία: «**Μετανοεῖτε καὶ πιστεῦτε ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ**» (Μάρκ. α΄ 15).

Ἐκκάθαρη τοποθέτηση. Γιὰ νὰ μπεῖτε στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ πολιτογραφηθεῖτε σ' αὐτή, χρειάζεται ἓνα πράγμα. Μετάνοια. Χωρὶς αὐτὴν δὲν κάνετε τίποτα.

* * *

Ἀλλὰ ποιά εἶναι ἡ μετάνοια, ποὺ κήρυξε ὁ Χριστός; Μᾶς τὴν δίδαξε ὁ ἴδιος: «**Μετανοεῖτε καὶ πιστεῦτε ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ**». Μετάνοια

ποὺ συνοδεύεται ἀπὸ πίστη. Πίστη στὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴ καὶ στὸ χαρμόσυνο μήνυμα, ποὺ ἔφερε γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου. Δὲν πρόκειται, δηλαδή, γιὰ μιὰ ὁποιαδήποτε μετάνοια. Πρόκειται γιὰ τὴ μετάνοια ποὺ ἔχει ἄμεση σχέση καὶ ἀναφορὰ μὲ τὸν χορηγὸ τῆς ἀφέσεως, τὸν Κύριό μας, τὸν Χριστό.

Ποιά εἶναι ἡ μετάνοια, ποὺ κήρυξε ὁ Χριστός; Νὰ ἀρχίσουμε μιὰ νέα ζωὴ, σὰν τώρα νὰ πρωτοερχόμαστε στὸν κόσμο. Νὰ γίνουμε «καινὴ κτίσις». Νέες οἱ ἀρχές μας, νέα τὰ συναισθήματά μας, νέοι οἱ σκοποὶ καὶ οἱ στόχοι μας. Τὰ «ἀρχαῖα» πρέπει νὰ παρέλθουν χωρὶς ἐπιστροφή. Νὰ περιπατήσουμε τοῦ ἁποστόλου «ἐν καινότητι ζωῆς».

Βεβαίως μὲ τὴ μετάνοια θὰ συντριβοῦμε καὶ θὰ ἀπαρνηθοῦμε τὶς ἁμαρτίες μας. Ὅμως μὲ τὴν πίστη στὸν Λυτρωτὴ θὰ ζητήσουμε καὶ θὰ λάβουμε τὴν ἄφεση. Χωρὶς πίστη στὴ σταυρικὴ θυσία τοῦ Κυρίου δὲν ὑπάρχει μετάνοια. Μετάνοια καὶ πίστη πρέπει νὰ συμβαδίζουν. Δὲν πρέπει νὰ νομίζουμε, ὅτι ἡ διόρθωση τοῦ βίου μας θὰ μᾶς σώσει, χωρὶς νὰ ἐμπιστευθοῦμε τὸν ἑαυτό μας στὴ δικαίωση καὶ τὴ χάρι τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ φυσικὰ οὔτε καὶ μόνη ἡ πίστη θὰ μᾶς σώσει, ἂν δὲν συνοδευεῖται ἀπὸ τὴ συντριβὴ τῆς καρδιᾶς καὶ τὴ διόρθωση τῆς ζωῆς μας.

Μιὰ τέτοια τοποθέτηση μᾶς δείχνει, πὼς γιὰ τὴν ἀληθινὴ μετάνοια δὲν ἀρκεῖ νὰ ἀποφύγουμε μερικὲς παραβάσεις. Οὔτε ἀπλῶς νὰ ἀλλάξουμε κάποιες ὄχι καλὲς συνήθειές μας. Χρειάζεται ρι-

ζικὴ ἀλλαγὴ νοοτροπίας καὶ ζωῆς. «*Καταλείψαι τὰ πρότερον*», μᾶς λέει ὁ ἅγιος Ἰσαὰκ ὁ Σύρος. Νὰ ἐγκαταλείψουμε ὅλα τὰ ἁμαρτωλὰ προηγούμενα. Νὰ ἀλλάξουμε στρατόπεδο. Νὰ μεταπηδήσουμε ἀπὸ τὸ βασίλειο τοῦ σκοτοῦς, στὸ βασίλειο τοῦ Θεοῦ. Νὰ διακόψουμε τοὺς δεσμούς μας μὲ τὸν κόσμον τῶν ποικίλων εἰδώλων καὶ νὰ λατρεύουμε μόνο τὸν ζῶντα Θεὸ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὅλα αὐτὰ σημαίνουν μιὰ νέα γέννηση. Τὴν «**ἄνωθεν γέννησιν**», γιὰ τὴν ὁποία ἔκανε λόγο ὁ Κύριος στὸν Νικόδημο. Πρέπει, δηλαδή, νὰ ἀρχίσουμε μιὰ νέα ζωὴ, σὰν τώρα νὰ πρωτοερχόμαστε στὸν κόσμον. Νὰ γίνουμε «**καινὴ κτίσις**». Νέες οἱ ἀρχές μας, νέα τὰ συναισθήματά μας, νέοι οἱ σκοποὶ καὶ οἱ στόχοι μας. Τὰ «**ἀρχαῖα**» πρέπει νὰ παρέλθουν χωρὶς ἐπιστροφή. Νὰ περιπατήσουμε τοῦ λοιποῦ «**ἐν καινότητι ζωῆς**».

Δὲν θὰ εἶναι ἀληθινὴ ἡ μετάνοιά μας, ἂν δὲν γίνεи στὰ βάθη τῆς ψυχῆς μας ἡ θαυμαστὴ «**ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου**» (Ψαλμὸς 76, 11). Θὰ πρέπει νὰ πραγματοποιηθεῖ μέσα μας ἡ ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ: «**Καρδίαν καινὴν καὶ πνεῦμα καινὸν δώσω ἡμῖν καὶ ἀφελῶ τὴν καρδίαν τὴν λιθίνην... καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν σαρκίνην**» (Ἰεζεκιὴλ 36,26). Καινούργια καρδιά, νέο πνεῦμα, ἀφαίρεση τῆς πέτρινης καρδιᾶς καὶ στὴ θέση τῆς σάρκινης, πονετικῆς καρδιᾶς. Αὐτὸ θὰ πεῖ μετάνοια.

Ἡ ἀνακαίνιση αὐτὴ σημαίνει νέα πορεία, καινούργιος προσανατολισμὸς στὴ ζωὴ μας. Ὅχι τί λέει ὁ κόσμος, ἀλλὰ τί θέλει ὁ Χριστός. Στὰ αὐτιά μας θὰ ἀντηχεῖ τὸ σάλπισμα τοῦ ἀποστόλου Παύλου: «**Τὰ ἄνω ζητεῖτε, τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς**» (Κολασ. γ΄ 1-2).

«*Οἱ ναυτιλόμενοι, γράφει ὁ Μ. Βασίλειος, συνηθίζουσι νὰ στρέφουσι τὸ βλέμμα καὶ νὰ ἀτενίζουσι τὸν οὐρανὸν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ νὰ παίρνουσι ὁδηγίους γιὰ τὸ ταξίδι. Τὴν ἡμέρα ἀπὸ τὸν ἥλιον καὶ τὴ νύκτα ἀπὸ τὸ πολικὸ ἀστὲρι ἢ ἀπὸ κάποιο ἄλλο ἀειφανὲς ἀστὲρι καὶ ἀπὸ αὐτὰ νὰ ἐλέγχουσι τὴν πορεία τους. Καὶ σύ, λοιπόν, στὸν οὐρανὸν νὰ στρέφεις τὸ βλέμμα σου, γιὰ νὰ κανονίζεις τὴν πορεία τῆς ζωῆς σου.*»

* * *

Ἔτσι ζοῦσαν τὴν ἀλλαγὴ οἱ Χριστιανοὶ τῆς πρωτοχριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Ἐπαιρναν στὰ σοβαρὰ τὴ μετάνοιά τους. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ πίστευαν στὸν Χριστὸ ἔβγαζαν καὶ τὶς συνέπειες τῆς πίστεως τους. Τὸ μεγάλο ἄλμα ἀπὸ τὸ σκοτάδι στὸ φῶς ἦταν ἀποφασιστικὸ. Τὸ ἁμαρτωλὸ παρελθὸν τους ἔπρεπε νὰ σβῆσει ὀριστικά, ἀφοῦ τὸ ἔπλεναν στὰ δάκρυα τῆς εἰλικρινοῦς συντριβῆς. Πίστευαν, πὼς ἡ ἀληθινὴ ζωὴ ἀρχίζει τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ ἄνθρωπος «**γεννᾶται ἐν Χριστῷ**». Γκρέμισμα γιὰ ἓνα νέο χτίσιμο. Νέκρωση γιὰ μιὰ καινούργια ζωὴ. Αὐτὴ ἦταν γιὰ ἐκείνους ἡ μετάνοια.

«Ο ὄφης με ἠπάτησεν»

Δύσκολα ὁ ἄνθρωπος ἀναγνωρίζει τὴν προσωπική του εὐθύνη. Συνήθως ὅλοι καὶ ὅλα φταῖνε ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἴδιο. Ἀναζητάει ἐλαφρυντικά, δικαιολογητικά, πού δὲν εἶναι παρὰ **«προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις»**.

Παλιὰ ἡ ἀρρώστια. Ξεκίνησε ἀπὸ τοὺς πρωτοπλάστους. **«Ο ὄφης με ἠπάτησε»** δικαιολογεῖται ἡ Εὐα. **«Η Εὐα με ἠπάτησε»** προσθέτει ὁ Ἀδάμ. Καὶ ὅμως ὅλες οἱ ἐξωτερικὲς συνθήκες καὶ οἱ δυσμενεῖς παράγοντες, χωρὶς τὴ δική μας συγκατάθεση, δὲν κάνουν τίποτα. Χωρὶς τὴ δική μας ἀποδοχή, τὸ δικό μας «ναί», ὁ πειρασμός εἶναι ἀνίσχυρος, ἡ προσβολή του ἀνενέργητη. Κανένας δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς βλάψει, ἂν ἐμεῖς οἱ ἴδιοι δὲν βλάψουμε τὸν ἑαυτό μας.

Πόσο πειστικὰ καὶ παραστατικὰ παρουσιάζει τὴν ἀλήθεια αὐτὴ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος!

«Ἄνθρωπός σε οὐ βλάπτει, ἐὰν μὴ σὺ σεαυτὸν βλάψης... Ἐν παραδείσῳ ἦν ὁ Ἀδὰμ καὶ ἔπεσεν· ἐν κοπρίᾳ ἦν ὁ Ἰὼβ καὶ ἐστεφανώθη. Τί ὠφέλησεν ἐκεῖνον ὁ παράδεισος; Τί ἔβλαψε τοῦτον ἡ κοπρία;»

Ξεκάθαρα πράγματα. Κανένας δὲν μπορεῖ ἀληθινὰ νὰ σὲ βλάψει, ἂν ἐσὺ ὁ ἴδιος δὲν βλάψεις τὸν ἑαυτό σου. Ἀπόδειξη: Μέσα στὸν παράδεισο ἦταν ὁ Ἀδὰμ καὶ ἐπειδὴ δὲν πρόσεξε, ἔπεσε. Πάνω στὴν κοπριά καθόταν ὁ πολυάθλος Ἰὼβ καὶ βραβεύτηκε. Τί ὠφέλησε τὸν Ἀδὰμ ὁ παράδεισος; Τί ἔβλαψε τὸν Ἰὼβ ἡ κοπρία; Τίποτα.

Γι' αὐτὸ σὲ τελευταία ἀνάλυση ἓνα πράγμα πρέπει νὰ προσέχουμε καὶ γι' αὐτὸ πρῶτα ἀπὸ ὅλα νὰ ἐνδιαφερόμαστε. Γιὰ τὴ συνείδησή μας. Αὐτὴ πρέπει νὰ εἶναι φωτισμένη καὶ ἀνεπηρέαστη ἀπὸ τὸ κακό, γιὰ νὰ μᾶς καθοδηγεῖ σωστά. Ὅχι ἀβαρίες καὶ ὑποχωρήσεις μαζί της. Ποτὲ νὰ μὴ τὴν προδώσουμε. Τίμιοι μὲ τὴ συνείδησή μας. Καὶ τότε δὲν ἔχουμε κανένα νὰ φοβηθοῦμε: *«Προδοσία μόνη ἢ τοῦ συνειδότος· μὴ προδῶ σε τὸ συνειδός, καὶ οὐδεὶς σε προδίδωσιν»* (Χρυσόστομος).

Μὲ φωτισμένη χριστιανικὴ συνείδηση τοποθετούμεθα σωστὰ καὶ ἀντιμετωπίζουμε σωστὰ ὅλα τὰ πνευματικὰ καὶ ἠθικὰ προβλήματα. Δὲν μένουμε σὲ μιὰ πρόχειρη καὶ ἐπιπόλαιη θεώρηση. Προχωροῦμε σὲ μιὰ οὐσιαστικὴ διερεύνηση, γιὰ νὰ καταλήξουμε στὴ σωστὴ λύση. Ἐτσι ἡ ζωὴ τοῦ Χριστιανοῦ φωτίζεται, εὐρύνεται, γίνεται συνειδητή.

Ἄς ἀκούσουμε καὶ πάλι τὸν μεγάλο Πατέρα τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ φωτισμένο διδάσκαλο τῆς Οἰκουμένης, τὸν Χρυσόστομο:

«Μὴ λέγωμεν, μὴ ἔστω κάλλος, ἀλλὰ, μὴ ἔστω πορνεία· μηδὲ λέγωμεν, μὴ ἔστω κοιλία, ἀλλὰ, μὴ ἔστω ἀδηφαγία· οὐ γὰρ ἡ κοιλία τὴν ἀδηφαγίαν ποιεῖ, ἀλλ' ἡ ἡμετέρα ραθυμία... Οὐκ ἔφαγε γοῦν οὐδὲ ἔπιεν ὁ διάβολος καὶ κατέπεσεν· ἔφαγε καὶ ἔπιεν ὁ Παῦλος, καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνῆλθε. Πόσων ἀκούω

*λεγόντων, μὴ ἔστω πενία... βλασφημία γὰρ τὰ τοιαῦτα λέγειν ἐστί. Λέγωμεν τοίνυν πρὸς αὐτούς· μὴ ἔστω μικροψυχία· πενία γὰρ μυρία εἰς τὸν βίον ἡμῖν εἰσήγαγεν ἀγαθὰ, καὶ χωρὶς πενίας ὁ πλοῦτος ἀχρηστος. Μὴ τοίνυν μήτε τοῦτον μήτε ἐκείνην διαβάλλωμεν· πενία γὰρ καὶ πλοῦτος ὄπλα ἐστί πρὸς ἀρετὴν ἐκάτερα φέροντα, ἂν ἐθέλωμεν. Ὡσπερ οὖν ὁ γενναῖος στρατιώτης, οἷον ἂν ὄπλον λάβῃ, τὴν οἰκείαν ἀρετὴν ἐπιδείκνυται· οὕτως ὁ ἄνανδρος καὶ δειλός, ὑφ' ἐκατέρων ἐμποδίζεται. Καὶ ἵνα μάθῃς, ὅτι τοῦτο ἐστὶν ἀληθές, ἀναμνήσθητι τοῦ Ἰὼβ, ὃς ὁμοῦ καὶ πλοῦσιος καὶ πένης γέγονε, καὶ ἐκάτερα τὰ ὄπλα μετεχειρίσατο, καὶ ἐν ἐκατέροις ἐκράτησε. Καὶ ὅτε μὲν πλοῦσιος ἦν, ἔλεγεν· **«Ἡ θύρα μου παντὶ ἐλθόντι ἠνέωκτο»**· ὅτε δὲ πένης γέγονεν ἔλεγεν· **«Ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλατο· ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καὶ ἐγένετο»**.*

* * *

Τὸ πράγμα, λοιπόν, εἶναι φανερό. Δὲν μᾶς φταῖνε οἱ ἐξωτερικὲς ἀφορμὲς, ἀλλὰ οἱ ἐσωτερικὲς διαθέσεις. Τὸ καθαρὸ ἢ ἀκάθαρτο περιεχόμενο τῆς καρδιᾶς μας ἔχει τὴν πιὸ μεγάλην σημασία. Εἶναι αὐτὸ καθαρὸ; Τότε ὁλος ὁ ἄνθρωπος εἶναι καθαρὸς καὶ τὰ βλέπει ὅλα καθαρὰ. Εἶναι αὐτὸ πονηρὸ καὶ ἀκάθαρτο, τότε πονηρὰ καὶ ἀκάθαρτα βλέπει καὶ τὰ ἄλλα. *«Ἐκεῖ πὸν ὁ πονηρὸς ὀφθαλμὸς σκανδαλίζεται, ἡ καθαρὴ καρδιὰ γονατίζει»*. Γονατίζει ἀπὸ δέος καὶ σεβασμὸ.

Αὐτὸ μᾶς λέει καὶ ὁ Χρυσόστομος, ὅπως εἶδαμε παραπάνω. Δὲν σοῦ φταῖνε τὸ κάλλος, ἀλλὰ ἡ δική σου πονηρὴ διάθεση, ὅταν σκέπτεσαι ἁμαρτωλά. Οὔτε ἡ κοιλία φταῖνε γιὰ τὴν λαιμαργία, ἀλλὰ ἡ δική μας ραθυμία. Ὁ Διάβολος ὡς πνευματικὴ ὑπαρξὴ οὔτε ἔφαγε οὔτε ἤπιε καὶ ὅμως ἔπεσε. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος καὶ ἔφαγε καὶ ἤπιε καὶ ἀνέβηκε ὡς τὸν οὐρανὸν.

Οὔτε ἡ φτώχεια φταῖνε γιὰ τὴν δυστυχία πού ὑπάρχει. Φταῖνε ἡ μικροψυχία αὐτῶν πού ἔχουν καὶ δὲν προσφέρουν. Ἡ φτώχεια μπορεῖ νὰ γίνει ἀφορμὴ γιὰ πολλὰ ἀγαθὰ. Τόσο ἡ φτώχεια ὅσο καὶ ὁ πλοῦτος γίνονται ἀφορμὴ, γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς ἀρετῆς. Ἄρκεῖ νὰ τὸ θέλωμε. Ὁ γενναῖος στρατιώτης μὲ ὅποιο ὄπλο καὶ νὰ πολεμήσει δειχνεὶ τὴν ἀνδρεία του. Ὁ δειλὸς καὶ ἄνανδρος ἀπὸ κανένα δὲν βοηθεῖται. Ὁ ὀπλισμὸς τοῦ γίνεται βάρος. Παράδειγμα ὁ Ἰὼβ. Γνώρισε καὶ τὸν πλοῦτο καὶ τὴν φτώχεια. Καὶ τὰ χρησιμοποίησε σωστά, γι' αὐτὸ καὶ μὲ τὰ δύο νίκησε. Ὡς πλοῦσιος ἦταν φιλόπληθος καὶ ἦταν ἀνοικτὴ σὲ ὅλους ἡ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ του. Ὡς φτωχὸς ἀντιμετώπιζε τὴν φτώχεια του μὲ καρτερία καὶ ἐμπιστοσύνη στὸν Θεό. **«Ὁ Κύριος μοῦ τὰ ἔδωκε, ὁ Κύριος μοῦ τὰ πῆρε. Ὅπως θέλησε ὁ Κύριος ἔτσι κι ἔγινε»** ἐπανελάμβανε.

Ἀδελφοί, οἶδαμεν ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν· ὅτι οὖς προέγνω, καὶ προώρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· οὖς δὲ προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε, καὶ οὖς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν, οὖς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασε. Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; Εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; Ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίζεται; Τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαίων· τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς ὁ ἀποθανῶν, μᾶλλον

ΚΥΡΙΑΚΗ 1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

ΤΕΛΩΝΟΥ & ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ιη' 10-14
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ρωμ. η' 28-39

δὲ καὶ ἐγερθεῖς, ὅς και ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὅς και ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ

Χριστοῦ; Θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; Καθὼς γέγραπται ὅτι ἐνεκά σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέρα· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. Ἄλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. Πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἄρχαί οὔτε δυνάμεις οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα οὔτε ὑψωμα οὔτε βάθος οὔτε τίς κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

ΕΝΑΣ ΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΩΡΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ

«Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; Θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα;»

1. Ἡ ἀγάπη ποῦ ὁ ἀπόστολος Παῦλος τρέφει πρὸς τὸν Χριστὸ τὸν «συνέχει» σ' ὅλη του τὴ ζωὴ. Εἶναι μιὰ ἀγάπη ποῦ δὲν τὸν ἀφήνει οὔτε λεπτὸ ἥσυχο. Μιὰ ἀγάπη ποῦ ξεκίνησε ἀπὸ τὴν ὥρα τῆς μεταστροφῆς του ἐμπρὸς στὴν Δαμασκό. Τὴν ὥρα ποῦ ἄκουσε τὸ «**Σαούλ, Σαούλ, τί μέ διώκεις;**», ἔγινε μέσα του μιὰ ἀλλαγὴ ποῦ ἔφερε μιὰ οὐσιαστικὴ διακοπὴ μὲ τὸ παρελθόν, μιὰ ὁλοκληρωτικὴ μεταβολή. Ὁ Κύριος τὸν ὅποιο πρὶν ἐδίωκε, ἔγινε τώρα γι' αὐτόν, τὸ κέντρο τῆς ζωῆς του, ὁ μοχλὸς κάθε πράξεώς του ἢ οὐσία τῆς ὑπάρξεώς του.

2. Καὶ γι' αὐτὸ ὑπομένει τὰ πάντα: βασανισμοὺς καὶ πόνους καὶ διωγμοὺς καὶ στερήσεις καὶ φυλακίσεις γιὰ τὸν Κύριό του. Εἶναι τόσο δυνατὴ ἡ ἀγάπη του πρὸς τὸν Ἰησοῦ, τόσο ἄρρηκτος ὁ σύνδεσμός του μαζί Του, ποῦ τίποτα δὲν τὸν κάμπτει. Εἶναι πεπεισμένος ὅτι τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ τὸν χωρίσει ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ.

«**Ποὶδὸς θὰ μπορέσει νὰ μᾶς χωρίσει ἀπὸ τὴν ἀγάπη αὐτῆ, ποῦ μᾶς ἔχει ὁ Χριστός; Μήπως θὰ μᾶς χωρίσει θλίψη ἀπὸ ἐξωτερικὲς περιστάσεις ἢ στενοχώρια ἢ διωγμὸς ἢ πείνα ἢ γύμνια καὶ ἔλλειψη ρούχων ἢ μάχαιρα, ποῦ νὰ μᾶς φοβερίζει μὲ σφαγή;... Εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι οὔτε θάνατος μὲ τὸν ὅποιο ἐνδεχομένως θὰ μᾶς φοβερίσουν, οὔτε ζωὴ μὲ τὴν ὁποία μᾶς ὑπόσχονται ὅποιαδήποτε εὐτυχία, οὔτε τὰ τάγματα τῶν οὐρανίων πνευμάτων οὔτε οἱ ἄγγελοι δηλαδή, οὔτε οἱ ἄρχές, οὔτε οἱ δυνάμεις, ἀλλὰ οὔτε οἱ περιστάσεις καὶ τὰ γεγονότα τοῦ παρόντος, οὔτε τὰ μέλλοντα γεγονότα, οὔτε οἱ ἔνδοξες ἐπιτυχίες ποῦ ὑψώνουν τὸν ἄνθρωπο πολὺ, οὔτε οἱ ἄδοξες ταπεινώσεις ποῦ τὸν καταρρίπτουν σὲ μεγάλα βάθη, οὔτε ὅποιαδήποτε ἄλλη κτίσις διαφορετικὴ ἀπὸ αὐτὴ ποῦ βλέπουμε, θὰ μπορέσει νὰ μᾶς χωρίσει καὶ νὰ μᾶς ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴν ἀγάπη ποῦ μᾶς ἔδειξε ὁ Θεὸς διὰ μέσου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου μας καὶ ἡ ὁποία μᾶς κρατᾷ στενά συνδεδεμένους μαζί Του.**»

3. Πόσοι ὅμως ἀπὸ μᾶς, τοὺς ἀνθρώπους τοῦ 21ου αἰῶνα, θὰ μπορούσαμε νὰ ἐπαναλάβουμε κάτι τέτοιο; Ἴσως σπεύδουμε νὰ ἀπαντήσουμε: μὰ ἐμεῖς δὲν εἴμαστε Παῦλοι! Δὲν δεχθήκαμε θεῖα ὀράματα ἐμπρὸς σὲ κάποια Δαμασκό, δὲν ἔχουμε γιὰ σκοπὸ μας νὰ διαδώσουμε στὸν κόσμον τὸ μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου. Ὁ ἀπόστολος

Παῦλος εἶχε μιὰ εἰδικὴ κλήσι.

Ἦς ἓνα σημεῖο ἴσως εἶναι σωστὴ μιὰ τέτοια παρατήρησι. Ὑπάρχουν σὲ κάθε ἐποχῇ, σὲ κάθε γενεά, οἱ κεκλημένοι ἀπὸ τὸν Κύριο, τῶν ὁποίων ἡ καρδιὰ φλέγεται ὀλοκληρωτικὰ ἀπὸ τὴν ἀγάπη πρὸς Αὐτόν. Εἶναι οἱ ἱεραποστολοὶ καὶ οἱ μάρτυρες ποῦ δέχονται βάσανα καὶ μαρτύρια καὶ φθάνουν καὶ ὡς τὸν θάνατο γιὰ τὸν Κύριό τους καὶ Θεό τους.

Ἐμεῖς ὅμως, ὄχι μόνον στὰ ἴχνη τους δὲν θέλουμε νὰ ἀκολουθοῦμε, ἀλλὰ ἔχουμε τόσο ἄτονη γιὰ τὸν Χριστὸ ἀγάπη, ποῦ ἐμπρὸς καὶ στὸ μικρότερο ἐμπόδιο, στὴν πιὸ μπεδαμνὴ δυσκολία τὰ χάνουμε καὶ εἴμαστε ἔτοιμοι νὰ τὸν ἀρνηθοῦμε. «**Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.**» Μυριάδες πιστοί, σ' ὅλα τὰ πλάτη τῆς γῆς τὸ ἐπαναλαμβάνουν μὲ τὴ ζωὴ τους καὶ τὰ λόγια τους. Καὶ ὄχι γιὰ τὴν ἴσως φοβοῦνται ὅτι θὰ συρθοῦν στὰ δικαστήρια ἢ θὰ κλειθοῦν σὲ ὑγρές, σκοτεινὲς φυλακές, ἀλλὰ μόνον καὶ μόνον γιὰ νὰ μὴν χαρακτηρισθοῦν «ἀπόκοσμοι» ἢ «καθυστερημένοι» ἢ «ἀκοινωνῆτοι». Καὶ ἐμπρὸς σὲ μιὰ «**παιδίσκη**» πολλὲς φορές, στὸν φίλο, στὸν συγγενῆ, στὸν συνάδελφο, προδίδουμε τὴν ἀγάπη, ποῦ θὰ ἔπρεπε νὰ τρέφουμε γιὰ τὸν Λυτρωτὴ καὶ Σωτῆρα μας.

Καὶ τοῦτο εἶναι ἀκόμα πιὸ ἔντονο στὴν ἐποχὴ μας, ποῦ εἶναι τόσα καὶ τόσα τὰ ἀνθρώπινα, τὰ ὑλικά, ποῦ ζητοῦν τὴν ἀγάπη μας καὶ πρόθυμα τοὺς τὴν δίνουμε. Εἶναι τὰ σύγχρονα εἶδωλα, οἱ στάρ, τὸ χρῆμα, ἡ δόξα, ποῦ μαγνητίζουν τὴς ψυχὲς -τὴς ἄδειες ψυχὲς- τῶν σύγχρονων ἀνθρώπων. Καὶ δίνουν τὴν ἀγάπη τους, προσφέρουν τὴ λατρεία τους στὸν χρυσὸ καὶ ὄχι στὸν Χριστό. Στὴν ὕλη καὶ ὄχι στὸ πνεῦμα. Στὸν ἄνθρωπο καὶ ὄχι στὸν Θεό.

4. Νὰ ὅμως ποῦ πάλι, στὸν αἰῶνα μας, ἀκούγεται τοῦ θεοῦ Παύλου ἡ διαβεβαίωσι: «**Πέπεισμαι ὅτι οὔτε θάνατος, οὔτε ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι, οὔτε ἄρχαί, οὔτε δυνάμεις, οὔτε τίς κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.**» Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεό, ὁ σύνδεσμος τῆς ψυχῆς μὲ τὸν Κύριό της εἶναι μόνιμος, γιὰ τὸ σήμερον καὶ τὸ αὔριο, γιὰ τὴν ζωὴ αὐτὴ καὶ τὴν αἰωνιότητα. Ἀρκεῖ νὰ θέλει τοῦτο τὸν σύνδεσμο ὁ ἄνθρωπος καὶ νὰ τὸν καλλιεργεῖ καὶ νὰ τὸν προάγει. Δὲν εἶναι κάτι τὸ καταναγκαστικόν. Εἶναι κάτι τὸ ἐλευθερο, τὸ ἀβίαστο, τὸ πνευματικόν. Καὶ γι' αὐτὸ εἶναι ἔργον τῆς θείας χάριτος, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνθρώπινης ἐλευθερίας.

Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. Τὰ βρώματα τῆ κοιλίας καὶ ἡ κοιλία

τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. Τὸ δὲ σῶμα οὐ τῆ πορνείας, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι· ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἡγείρει καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Οὐκ οἶδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; Ἄρα οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνῃς μέλη; Μὴ γένοιτο. Ἡ οὐκ οἶδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῆ

ΚΥΡΙΑΚΗ 8 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ ΑΣΩΤΟΥ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΛΟΥΚ. ΙΕ΄ 11-32
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α΄ Κορ. στ΄ 12-20

πόρνῃ ἐν σῶμά ἐστιν; Ἔσονται γάρ, φησὶν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὁ δὲ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ ἐν πνεύμα ἐστι. Φεύγετε τὴν πορνείαν. Πᾶν ἀμάρτημα

ὃ ἐάν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν, ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἀμαρτάνει. Ἡ οὐκ οἶδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματος ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; Ἦγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΟΛΑΣΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΝΟΤΗΤΑ

«Φεύγετε τὴν πορνείαν».

Σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ οἱ ἄνθρωποι λάτρευαν δημόσια τὴ θεότητα τῆς ἀκολασίας, ἀκούστηκε τὸ σάλπισμα γιὰ μιὰ καινούργια ζωὴ. Μιὰ ζωὴ ἠθικὴ, με ἐγκράτεια, τιμιότητα καὶ ἀγνότητα. Ἡ ἀνομία καὶ ἡ διαφθορὰ ποὺ γιὰ χρόνια πολλὰ εἶχε γίνεи νόμος, τώρα ἀνατρέπεται. Τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου, ἡ πρωτόγνωρη ἀρετὴ τῆς ἀγνότητος λάμπει στὰ πρόσωπα τῶν πρώτων Χριστιανῶν. Οἱ εἰδωλολάτρες σαρκολάτρες, μένουν ἐκστατικοὶ καὶ θαυμάζοντες. Θαυμάζουν τὴν ἀγάπην ποὺ ἔχουν οἱ Χριστιανοί, τὸν ἥρωισμό καὶ τὴν αὐτοθυσίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐγκράτεια καὶ τὴν ἀγνότητα στὰ ἦθη, στὰ ἔθιμά τους καὶ τὴν καθημερινὴν ζωὴ τους. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ ἀγώνας γιὰ τὴν ἀρετὴ τῆς ἀγνότητος εἶναι δύσκολος, ἀλλὰ ὑπέροχος. Ὅποιος Χριστιανὸς ἐδῶ στὴ γῆ θὰ πολεμήσει θαρρετά, θὰ νικήσει μὲ τὴν ὑπερφυσικὴ χάρη καὶ βοήθεια τοῦ Χριστοῦ. Καὶ τότε, ἀφοῦ ζήσει στὴ γῆ αὐτὴ ζωὴ φυσιολογικὴ, μαζί μὲ τὸν ἀπόστολο Παῦλο καὶ τὰ ἀναρίθμητα πλήθη τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ἁγίων, θὰ πάρει ἀμαράντινο στεφάνι στὴ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.

Η ΦΘΟΡΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

Ἡ διδασκαλία τοῦ ἀποστόλου Παύλου γιὰ τὴν ἀγνότητα καὶ καθαρότητα τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος εἶναι ξεκάθαρη. Τὸ σῶμα μας δὲν μᾶς ἀνήκει οὐσιαστικά. Ἀνήκει στὸν Κύριό μας, ποὺ τὸ ἐξαγόρασε μὲ τὴν θυσία τοῦ σώματός Του καὶ μὲ τὸ αἷμα Του. Μὲ τὸ ἅγιο Βάπτισμα, ἔχουμε γίνεи μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ ἡ Ἐκκλησία εἶναι Σῶμα Χριστοῦ. Διπλαρὴ στὸ Σῶμα αὐτό, ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ Κεφαλὴ καὶ ὄλοι ἐμεῖς οἱ βαπτισμένοι πιστοί, εἴμαστε τὰ διάφορα μέλη τοῦ σώματός Του. Ἐφόσον λοιπὸν τὰ σώματά μας, ὅπως καὶ οἱ ψυχές μας, εἶναι τοῦ Χριστοῦ, δὲν ἔχουμε δικαίωμα νὰ τὰ ξεχωρίζουμε ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ἂν θέλουμε νὰ μένουμε ἐνωμένοι μὲ τὸν Ἀρχηγὸ τῆς πίστεώς μας.

Μὲ τὰ σαρκικά πάθη ἐπέρχεται ὁ χωρισμὸς αὐτὸς καὶ τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸν Χριστό, πράγμα ποὺ ἰσοδυναμεῖ μὲ θάνατο πνευματικὸ. Ἄν διαθέταμε ψυχικὴ ὄραση δυνατὴ, θὰ διαπιστώναμε τὶς φοβερὲς συνέπειες αὐτοῦ τοῦ θανάτου. Θὰ κυριευόμαστε ἀπὸ μεγάλη λύπη γιὰ

τὸ κατάντημά μας. Θὰ σπεύδαμε νὰ ἀπαλλαγούμε ἀπὸ τὸ φοβερὸ ἀμάρτημα «μετὰ σπουδῆς», ὅπως λέει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος. Ἀλλὰ στὸ σημερινὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα θέτει ὁ Ἀπόστολός μας καὶ ἕνα ἄλλο σημαντικό ἐρώτημα: **«Ἡ οὐκ οἶδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματος ἐστιν;»** Δὲν γνωρίζετε, τοὺς λέει, ὅτι τὸ σῶμα μας εἶναι ναὸς ἅγιος ποὺ κατοικεῖ μέσα σας τὸ Ἅγιον Πνεῦμα; Καὶ σὲ ἄλλη περικοπὴ πάλι θέτει τὸ ἐρώτημα: **«Δὲν γνωρίζετε σεῖς οἱ Κορίνθιοι ὅτι εἴστε πράγματι πνευματικὸς ναὸς τοῦ Θεοῦ; Ἄν λοιπὸν κανεῖς καταστρέψει καὶ φθειρεῖ τὸν ναὸ τοῦ Θεοῦ, ἃς γνωρίζει ὅτι θὰ τὸν φθειρεῖ καὶ θὰ τὸν καταστρέψει ὁ Θεός»** (Α΄ Κορ. γ΄ 16, 17). Καὶ αὐτὴ τὴ φθορὰ τὴν βλέπουμε σήμερα νὰ εἶναι τρομερὴ! Οἱ ἀρρώστιες τῆς ἀμαρτίας, τῆς ἀκολασίας κάνουν στὶς ἡμέρες μας θραύση καὶ ταλαιπωροῦν ἑκατομμύρια ἀνθρώπους.

ΑΠΟ ΤΟ ΒΟΥΡΚΟ ΕΙΣ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΑΓΝΟΤΗΤΑΣ

Πρὶν τὸν κατακλυσμὸ ἡ ἀκολασία ἦταν πολλή. Στὰ Σόδομα καὶ στὰ Γόμορα εἶχε φθάσει σὲ ἐπίπεδα φοβερὰ. Ἀλλὰ καὶ στὴν ἐποχὴ τοῦ Κυρίου μας εἶχε ξαπλωθεῖ ἡ ἀκολασία. Τὸ ἴδιο καὶ σήμερα ἔχει εἰσχωρήσει παντοῦ. Τὰ σύγχρονα μέσα μαζικῆς ἐπικοινωνίας διευκολύνουν τὴν ἐξάπλωση καὶ κυριαρχία τῆς. Ἡ ἀμβλυνση τοῦ ἠθικοῦ αἰσθητηρίου προβάλλει τὴν ἀναισχυντία ὥστε καὶ τὰ πιὸ ἀφύσικα καὶ ἀδιάντροπα νὰ θεωροῦνται φυσικά.

Μέσα σ' αὐτὴν τὴν πρωτοφανὴ ἀκολασία χρειάζεται πολὺς ἥρωισμὸς γιὰ νὰ διατηρήσει ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος καὶ μάλιστα ὁ νέος τὴν ἀγνότητά του. Νὰ ὑποτάξει τὸ σαρκικὸ στοιχεῖο στὸ πνευματικὸ. Νὰ θελήσει νὰ ζήσει τὴν ὁμορφιὰ τῆς ἠθικῆς καθαρότητος. Ἡ ἀγνότης, δὲν εἶναι στέρνηση. Εἶναι ζωὴ σωστή, ἰσορροπημένη, γεμάτη υγεία καὶ ἀληθινὴ χαρὰ.

Χρειάζεται, λοιπὸν, ὁ κάθε πιστὸς **«νὰ ἀγρυπνεῖ καὶ νὰ προσεύχεται»**, γιὰ νὰ μὴ μπεῖ σὲ πειρασμό. Χρειάζεται νὰ ἔχει *«γρήγορον νοῦν, σώφρονα λογισμόν, καρδίαν νήφουσαν»* καὶ τὴν ἅγια χάρη τοῦ Κυρίου μας, γιὰ νὰ ζεῖ μὲ ἐγκράτεια καὶ ἀγνότητα.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ με τούς ἀναγνώστες μας

Ἡ ζωὴ μας ἓνα θαῦμα

Β΄

ΑΣ ΕΛΘΟΥΜΕ σ' αὐτοὺς πού ἀπορρίπτουν τὰ θαύματα, χωρὶς νὰ ἀπορρίπτουν τὸν Χριστιανισμό. Τὸν περιορίζουν σ' ἓνα ἀπλό ἀνθρώπινο κατασκευάσμα. Ἀλλὰ μπορεῖ νὰ σταθεῖ ὁ Χριστιανισμὸς χωρὶς τὸ ὑπερφυσικὸ στοιχεῖο; Τὰ θαύματα δὲν εἶναι διακοσμητικὸ στοιχεῖο μέσα στὰ Εὐαγγέλια. Τὸ ὑπερφυσικὸ στοιχεῖο τὸ συναντᾶμε παντοῦ. Ὁλόκληρη ἡ ζωὴ, ἡ διδασκαλία καὶ τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τὴν ὑπερφυσικὴ γέννησή Του ὡς τὴν Ἀνάσταση καὶ Ἀνάληψή Του, εἶναι ἓνα θαῦμα. Κάτι ἀκόμα. Ἡ ἐξάπλωση καὶ ἡ ἐπικράτηση τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι ἓνα θαῦμα. Δὲν ἔχουν ἄλλη ἐξήγηση.

Ἐπομένως ὅσοι νομίζουν πὼς μποροῦν νὰ ἀπορρίψουν τὰ θαύματα, χωρὶς νὰ ἀπορρίψουν ὅλη τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ Ἰησοῦ, αὐταπατώνται. Ἡ δεχόμεστε τὰ Εὐαγγέλια καὶ τὶς θαυματουργικὲς ἀφηγήσεις τους ἢ τὰ ἀπορρίπτουμε. Ἡ δεχόμεστε τὸν Χριστιανισμό ὡς θεϊκὸ δημιούργημα ἢ δὲν εἶναι τίποτα. Δὲν ξεχωρίζουν τὰ θαύματα ἀπὸ τὴν διδασκαλία καὶ τὸ ὅλο ἔργο τοῦ Κυρίου. Εἶναι ἀδιάσπαστα συνδεδεμένα. Ἀποτελοῦν ἓνα ζωντανὸ ὄργανισμὸ.

Μερικὰ παραδείγματα εἶναι διαφωτιστικά. Πὼς νὰ σταθεῖ ἡ μοναδικὴ διδασκαλία τοῦ Κυρίου γιὰ τὸ Σάββατο, ἡ τόσο ἐξυψωτικὴ γιὰ τὸν ἄνθρωπο -«**τὸ Σάββατον ἐγένετο διὰ τὸν ἄνθρωπον οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ Σάββατον**»- χωρὶς τὶς θαυμαστὲς θεραπείες τῆς ἡμέρας ἐκείνης; Ἡ διδασκαλία αὐτὴ μένει ξεκρέμαστη καὶ αὐτοκαταργεῖται, γιὰτὶ συνδέεται μὲ ἓνα σωρὸ θαύματα, πού πραγματοποιοῖσε ὁ Ἰησοῦς τὴν ἡμέρα τοῦ Σαββάτου.

Ἄλλη περίπτωση. Ὅλοι σχεδὸν δέχονται τὴν ἐπὶ τοῦ Ὄρου Ὁμιλία ὡς τὸ ἀριστούργημα τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ καταλήγει σὲ διακήρυξη τοῦ Κυρίου, πού προϋποθέτει τὸ θαῦμα: «**Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῆς κρίσεως πολλοὶ θὰ μοῦ πῶν. Κύριε, Κύριε, μὲ τὴν πίστην στὸ ὄνομά Σου δὲν προφητεύσαμε καὶ μὲ τὴ δύναμιν τοῦ ὀνόματός Σου δὲν διώξαμε δαιμόνια καὶ χάρις στὸ ὄνομά Σου δὲν κάναμε θαύματα πολλὰ καὶ μεγάλα;**» (Ματθ. ζ 22).

Τὰ παραδείγματα πού θὰ μπορούσαν νὰ ἀναφερθοῦν εἶναι πολλὰ. Καὶ ὅλα τονίζουν πὼς διδασκαλία καὶ θαύματα δὲν χωρίζονται. Καὶ ὅλα φανερώνουν τὴν ἀξιοπιστία τους. Τὰ περισσότερα θαύματα τοῦ Χριστοῦ ἔγιναν δημόσια, μπροστὰ σὲ πλῆθος κόσμου. Ἀναφέρονται ὀνόματα, τοποθεσίες, πόλεις. Τὰ θαύματα τοῦ χορτασμοῦ τόσων χιλιάδων ἀνθρώπων εἶχαν πάρεϊ τέτοια δημοσιότητα καὶ εἶχαν προκαλέσει τέτοιον ἐνθουσιασμό, ὥστε ὁ λαὸς ἤθελε νὰ τὸν ἀνακηρύξει βασιλιά.

Πὼς θὰ τολμοῦσαν οἱ Εὐαγγελιστὰὶ νὰ ἀναφέρουν ἀνύπαρκτα γεγονότα σὲ ἀνθρώπους πού ζοῦσαν,

ὅταν κυκλοφόρησαν τὰ Εὐαγγέλια; Τί πιὸ εὐκόλο νὰ ἐλεγχθοῦν οἱ διηγήσεις αὐτὲς ἀπὸ τοὺς αὐτόπτες μάρτυρες; Θὰ μπορούσε ὁ ἀπόστολος Πέτρος τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, δηλαδὴ λίγες ἐβδομάδες μετὰ τὴν Ἀνάσταση, νὰ μιλήσει γιὰ τὴ θαυματουργικὴ δύναμιν τοῦ Χριστοῦ; Τοὺς κάνει λόγο γιὰ τὸν «**Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησε δι' αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ οἶδατε**» (Πράξ. β' 22). Μιλάει, δηλαδὴ, γιὰ ὑπερφυσικὲς δυνάμεις καὶ καταπληκτικὰ θαύματα καὶ παρουσιάζει ὡς μάρτυρες αὐτοὺς τοὺς ἴδιους τοὺς ἀκροατὲς. Τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ δὲν τόλμησαν νὰ τὰ ἀμφισβητήσουν οὔτε οἱ πολέμοί Του. Οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δὲν τὰ ἀρνοῦνται. Τὰ διαστρέφουν.

Τὸ κύριο πρόβλημα ἐπομένως βρίσκεται ἀλλοῦ. Εἶναι νὰ θέλεις ἢ νὰ μὴ θέλεις νὰ δεῖς τὰ πράγματα ἀμερόληπτα. Κάτι περισσότερο. Νὰ θέλεις ἢ νὰ μὴ θέλεις νὰ πιστέψεις. Νὰ μὴν ἔχεις ἄλλους λόγους, γιὰ νὰ ἀρνηθεῖς τὸν Χριστὸ καὶ τὴν θεότητα Του. Εἶναι ἓνα βασικὸ σημεῖο. Θέλεις νὰ πιστέψεις; Τότε ὅλα τακτοποιοῦνται. Δὲν θέλεις νὰ πιστέψεις; Τότε ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα καὶ τὰ πιὸ φανερὰ πέφτουν στὸ κενό. Ὅταν ἡ προκατάληψη εἶναι φωλιασμένη στὴν καρδιά καὶ τὸ πάθος κυριαρχεῖ καὶ ὁ ἐγωισμὸς τυφλώνει τὴν πνευματικὴ ὄραση, τότε κάθε προσπάθεια καταντᾶει ματαιοπονία. Ὅχι θαύματα νὰ δεῖ ὁ φανατισμένος ἄπιστος, ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς νὰ τοῦ ἀποκαλυφθεῖ, αὐτὸς θὰ ἐμμένει πεισματικὰ στὴν ἀπιστία του.

Ἄν ἀνοίξουμε τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Ματθαίου στὸ ἔνατο κεφάλαιο, στίχος 27, θὰ δοῦμε ἐκεῖ τρία συγκλονιστικὰ θαύματα. Δυὸ τυφλοὶ θεραπεύονται καὶ ἓνας κωφάλαλος δαιμονισμένος ἐλευθερώνεται. Ὁ λαὸς θαυμάζει καὶ πιστεύει. Οἱ Φαρισαῖοι βλέπουν καὶ αὐτοί, ὄχι ὅμως γιὰ νὰ πιστέψουν, ἀλλὰ γιὰ νὰ τὰ διαστρέψουν. Ἦθελαν νὰ ἀρνηθοῦν τὸ θαῦμα τῆς θεραπείας τοῦ δαιμονισμένου. Δὲν μπορούσαν. Γι' αὐτὸ ἀδίσταχτοι θὰ ἐκτοξεύσουν τὴν πιὸ φοβερὴ βλασφημία: «**Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια!**»

Σὲ τί, ἀλήθεια, κατάντημα μπορεῖ νὰ ξεπέσει ἡ πωρωμένη ψυχὴ! Μεγαλύτερη βλασφημία δὲν μπορούσε νὰ εἰπωθεῖ. Φοβερότερη διαστροφὴ δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ γίνῃ. Καὶ ὅμως γίνεται καὶ θὰ γίνῃται. Ὁ Κύριος πού ἦλθε «**ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου**», κατηγορεῖται ὅτι...

Νὰ γιὰτὶ λέμε πὼς τὰ ἐπιχειρήματα καὶ οἱ ἀποδείξεις ἔχουν ἀξία μονάχα γιὰ ἐκείνους πού ἔχουν καλὴ διάθεση. Γιὰ τοὺς ἄλλους δὲν ἔχουν καμιά ἀξία. Φέρνουν συχνὰ καὶ τὸ ἀντίθετο ἀποτέλεσμα, τὴ σκλήρυνση. Γιὰ νὰ δεῖς τὸ θαῦμα πρέπει νὰ ἔχεις φωτεινὸ ὄφθαλμὸ καὶ καθαρὴ καρδιά.

Η «ΑΛΑΖΟΝΕΙΑ ΤΗΣ ΑΡΕΤΗΣ»

Θά μπορούσαμε νά ἀναφέρουμε καί πολλές ἄλλες ἀρετές πού ἀχρηστεύει ἡ ὑπερηφάνεια καί ἡ κενοδοξία. Θά περιοριστοῦμε μόνο σ' ἓνα συγκλονιστικό διάλογο, πού ἀναφέρει ὁ ἴδιος ὁ Κύριος. Ὁ διάλογος αὐτός θά ἔπρεπε νά προβληματίσει ιδιαίτερα ὅλους τοὺς ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου.

«Πολλοὶ θὰ μοῦ ποῦν κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς κρίσης: Κύριε, Κύριε, μετὰ τὴν πίστη στὸ ὄνομά σου δὲν προφητεύσαμε καί μετὰ τὴ δική σου δύναμη δὲν διώξαμε δαιμόνια καί μετὰ τὴ χρησιμοποίηση τοῦ ὀνόματός σου δὲν κάναμε θαύματα πολλὰ καί μεγάλα;» (Ματθ. ζ' 22).

Καί ἡ ἀπάντησις τοῦ Κυρίου: Ναί, ὅλα αὐτὰ μπορεῖ νά τὰ πραγματοποιήσατε. Ὅμως ἐγὼ δὲν σᾶς ἀναγνωρίζω γιὰ δικούς μου μαθητές. Δὲν εἴσατε δικοὶ μου ἀπλῶς γιὰτὶ κάνατε θαύματα. Ἀπομακρυνθῆτε ἀπὸ κοντά μου. Εἴσατε ἐργάτες τῆς ἀνομίας. Γιὰτὶ χρησιμοποίησατε τὰ χαρίσματά μου γιὰ τὴ δική σας ἐπίδειξη καί ὠφέλεια. **«Οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν».**

Αὐστηρὴ ἡ γλώσσα τοῦ Κυρίου. Τὴν χρησιμοποιοῦ ὅμως γιὰτὶ θέλει νά ἐπισημάνει τὸν κίνδυνο τῆς ἐπίδειξεως καί τῆς ὑπερηφάνειας. Θέλει νά προφυλάξει ἀπὸ τὴ μεγάλη παγίδα. Γιὰτὶ θά εἶναι φοβερὸ νά φθάσει κανεὶς σ' αὐτὸ τὸ κατάντημα. Νά κάνει θαύματα, νά διώχνει δαιμόνια, νά θαυμάζεται ἀπὸ τὸν κόσμον καί νά αὐτοϊκανοποιεῖται ἀπὸ τὴς ἐπιτυχίας του καί στὸ τέλος νά ἀκούσει τό: Δὲν σὲ γνωρίζω. Ἔστω κι ἂν ἔκανες θαύματα, λόγῳ τῆς ἀλαζονείας σου, εἶσαι ἐργάτης τῆς ἀνομίας. Εἶσαι σφετεριστὴς καί καταχραστὴς θείων δωρεῶν. Ἐπαιρνες τὴ χάρη καί τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ καί τὴς χρησιμοποιοῦσες γιὰ τὴ δική σου προβολή.

* * *

Καί ὅμως αὐτὸ τὸ τρομερὸ πάθος μᾶς παρακολουθεῖ καί μᾶς ἀπειλεῖ σὲ κάθε μας βῆμα. Γράφει ὁ ἅγιος Κασσιανός: *Ἡ κακία καί τὸ πάθος τῆς κενοδοξίας, ἐπειδὴ εἶναι πολύμορφο εἶναι καί δυσκολοπολέμητο, τρηνώνει παντοῦ καί σὲ κάθε μας ἀπασχόληση: Καί στὴν ἐμφάνισή μας καί στὰ λόγια μας καί στὴς προσευχάς μας καί στὴς νηστεῖες μας καί στὰ διαβήματά μας καί στὴν ἡσυχία μας καί στὴ μακροθυμία μας. Μετὰ ὅλα αὐτὰ προσπαθεῖ νά τοξεύσει καί νά πληγώσει τὸν στρατιώτη τοῦ Χριστοῦ.*

»Καί ὅποιον δὲν μπορέσει νά παρασύρει στὴν κενοδοξία μετὰ τὴς πολυτελεῖς φορεσιές, προσπαθεῖ νά τὸν ξεγελάσει μετὰ τὰ εὐτελῆ καί ταπεινὰ ρούχα. Καί αὐτὸν πού δὲν κατόρθωσε νά τὸν παρασύρει μετὰ τὴς τιμές, τοῦ ξεσηκώνει τὰ μυαλὰ καί τὸν φέρνει σὲ ἀπόγνωσι μετὰ τὴν καταφρόνια. Καί ἐκεῖνον πού δὲν μπόρεσε νά τὸν πείσει νά ματαιοδοξεῖ μετὰ τὴ ρητορικὴ του ἰκανότητα, τὸν δελεάζει μετὰ τὴ σιωπή, πὼς τάχα εἶναι ταπεινός. Καί αὐτὸν πού δὲν κατόρθωσε νά τὸν ἀποχαννώσει μετὰ τὴν

ποικιλία καί τὴν πολυτέλεια τῶν φαγητῶν, αὐτὸν τὸν παραλύει μετὰ τὸν ἔπαινο, πὼς εἶναι τάχα νηστευτής».

Δὲν εἶναι παράδοξο ὕστερα ἀπὸ αὐτὰ, γιὰτὶ ὅλοι οἱ ἅγιοι θεωροῦσαν σὰν τὸν πιδὸ μεγάλο κίνδυνο τὴν ὑπερηφάνεια. Δυὸ παραδείγματα εἶναι χαρακτηριστικά.

Ἐνας ἅγιος βάδιζε στὴν ἔρημο μετὰ κάποιον συνοδό. Ξαφνικὰ ἀντικρίζουν ἓνα ἄγριο θηρίο καί φεύγουν. — Καί σὺ φοβᾶσαι, πάτερ; τὸν ρωτᾷ ὁ συνοδός. Καί ὁ ἅγιος τοῦ ἀποκρίνεται: — Δὲν φοβᾶμαι, παιδί μου, τὸ θηρίο. Φοβᾶμαι τὸ ἄλλο θηρίο, τὴ ματαιοδοξία, πού μπορεῖ νά μοῦ ἔλθει.

Διηγοῦνται γιὰ ἓναν μεγάλο ἄσκητὴ στὴ Θηβαΐδα ξακουστὸ γιὰ τὴν αὐστηρότητά του. Ὁ ἄσκητὴς αὐτὸς ἔτρωγε μόνο μιὰ φορὰ τὴν ἑβδομάδα καί ὁ σατανᾶς τοῦ ἔβαλε λογισμοὺς ὑπερηφάνειας. Ὁ κίνδυνος τῆς πτώσης ἦταν ὀρατός. Τότε κάποιος ἅγιος καί σοφὸς πνευματικὸς, στὸν ὅποιο κατέφυγε, τοῦ ἐπέβαλε νά τρώει κρέας καί νά πίνει κρασί. Ὁ λόγος φανερός. Χίλιες φορὲς προτιμότερο νά σταματήσει ὁ ἄσκητὴς τὴν ἀσκησί του, παρὰ νά πέσει στὴν τρομερὴ πώση τῆς ἔπαρσης. Αὐτὸ τονίζει ἡ πατερικὴ σοφία.

Λέμε γιὰ τὸν ἄσκητὴ πού κινδύνευε. Ἐδῶ ἓνας γίγαντας τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ἓνας ἐπουράνιος ἄνθρωπος καί ἐπίγειος ἄγγελος, ὁ ἀπόστολος Παῦλος, γράφει: **«Ἐδόθη μοι σκόλοψ τῆ σαρκί, ἄγγελος σατᾶν, ἵνα με κολαφίζῃ»** (Β' Κορινθ. ιβ' 7).

Δόθηκε ἰσχυρὴ σωματικὴ δοκιμασία στὴν κορυφαία αὐτὴ ἀποστολικὴ μορφή, πού εἶχε ἔργο νά μεταφέρει τὸ μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου στὰ πέρατα τῆς γῆς. Γιὰ ποῖο σκοπὸ τοῦ δόθηκε ἡ θλίψη αὐτή; **«Ἴνα μὴ ὑπεραίρωμαι»**, προσθέτει ὁ ἴδιος. Γιὰ νά μὴν ὑπερηφανεύομαι. «Διὰ νά προληφθῆ ὁ κακοήθης ὄγκος τῆς ὑπερηφάνειας καί ἐπάρσεως, πού ἤμποροῦσε νά ἐκμηδενίση καί ἀπόστολον τοῦ ἀναστήματος τοῦ Παύλου» παρατηρεῖ ὁ ἀείμνηστος π. Σεραφεῖμ Παπακώστας.

Γι' αὐτὸ ὁ Θεός, γιὰ νά προφυλάξει ἀπὸ τὸν κίνδυνο τοῦ ἐγωισμοῦ καί νά προλάβει τὴν ὀλοκληρωτικὴ συντριβὴ ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνεια, ἐπιτρέπει συχνὰ σὲ ἐκλεκτοὺς δούλους του δοκιμασίες, θλίψεις, κάποτε καί πτώσεις. Ἰδιαίτερα μάλιστα σὲ ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου προικισμένους μετὰ ἰδιαίτερα χαρίσματα.

**Ὁ Κύριος μᾶς ἤξει:
Δὲν εἴσατε δικοὶ
μου ἀπλῶς γιὰτὶ
κάνατε θαύματα.
Ἀπομακρυνθῆτε ἀπὸ
κοντά μου. Εἴσατε
ἐργάτες τῆς ἀνομίας.
Γιὰτὶ χρησιμοποίησα-
τε τὰ χαρίσματά μου
γιὰ τὴ δική σας ἐπί-
δειξη καί ὠφέλεια.**

Βρῶμα ἡμᾶς οὐ παρίσθησι τῷ Θεῷ· οὔτε γὰρ ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα.

Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενοῦσιν. Ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σε, τὸν ἔχοντα γνώσιν, ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; Καὶ ἀπολεῖται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφός ἐπὶ τῇ σῆ γνώσει, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. Οὕτω δὲ ἁμαρτάνοντες

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ ΑΠΟΚΡΕΩ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. κε' 31-46
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α' Κορ. ν' 8 - θ' 2

εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε.

Διόπτερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω. Οὐκ εἰμι ἀπόστολος; Οὐκ εἰμι ἐλεύθερος; Οὐχὶ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐώρακα; Οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ; Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμι ἀπόστολος, ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ.

ΤΟ ΣΚΑΝΔΑΛΟ: ΚΙΝῶΝΟΣ·ΘΑΝΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΔΕΛΦΟ

«...εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω».

Κανένα ἄλλο κακὸ δὲν βλάπτει ψυχικὰ τὸν ἀδελφὸ μας ὅσο τὸ σκάνδαλο. Γιατὶ ἂν κανεὶς χτυπήσει ἢ τραυματίσει τὸν πλησίον, ἢ βλάβη εἶναι σωματική. Ἄν κλέψει κανεὶς κάτι ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα τοῦ ἄλλου, ἢ ζημιὰ εἶναι ὑλική. Ὅταν ὅμως ὁ ἀδελφὸς σκανδαλισθεῖ γιὰ θέματα πίστεως ἢ ἠθικῆς, τότε ἡ ζημιὰ εἶναι ἀφάνταστα μεγάλη. Καταρρέει ψυχικὰ ὁ σκανδαλισμένος ἀδελφός. Κλονίζεται πνευματικά. Ἀποπροσανατολίζεται γιὰ θέματα ὀρθοδοξίας καὶ εἶναι εὐκόλο νὰ πέσει σὲ πλάνες καὶ αἱρέσεις. Δὲν ἀποκλείεται νὰ χάσει καὶ ἐντελῶς τὴν πίστη του. Οἱ συνέπειες λοιπὸν εἶναι τρομερές.

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΑ ΣΚΑΝΔΑΛΑ

Γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἀναφέραμε χρειάζεται μεγάλη προσοχὴ στὰ σκάνδαλα. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος στὸ σημερινὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα, μᾶς συμβουλεῖ νὰ προσέχουμε πολὺ, νὰ μὴ γινόμαστε αἰτία σκανδάλου. Γιατὶ ὑπάρχουν ἀδύνατοι ἀδελφοὶ Χριστιανοὶ ποὺ ἔχουν ἀσθενικὴ πίστη. Ἡ συνείδησή τους δὲν εἶναι ἀκόμη φωτισμένη. Ἡ ἔχουν περιδεῆ συνείδηση, ποὺ εἶναι γεμάτη φοβίες. Ἐτσι δὲν μποροῦν νὰ ξεχωρίσουν τὰ δευτερεύοντα πράγματα ἀπὸ τὰ πρωτεύοντα. Οἱ Χριστιανοὶ αὐτοὶ δὲν γνώρισαν τὸ γνήσιο πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου, γι' αὐτὸ εἶναι οἱ εὐκολοσκανδάλιστοι Χριστιανοί. Τέτοιοι ἄνθρωποι θέλουν εἰδικὴ μεταχείριση, ὅπως π.χ. ἕνας ἄρρωστος θέλει πολλὴ προσοχὴ καὶ ἀγάπη, ὅταν μάλιστα ἔχει καὶ ψυχολογικὰ προβλήματα, τότε δὲν ἀντέχει σὲ ὁποιαδήποτε θεραπευτικὴ ἀγωγή. Ἐτσι κι ὁ εὐκολοσκανδάλιστος χριστιανὸς ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ εἰδικὴ ἀγωγή.

Στὴν ἐποχὴ τοῦ ἀποστόλου Παύλου εἶχαν παρουσιασθεῖ πρῶτα οἱ Ἰουδαῖζοντες εὐκολοσκανδάλιστοι Χριστιανοί. Ὅσοι δηλαδὴ ἦταν πρῶτα Ἰουδαῖοι καὶ κατόπιν ἔγιναν Χριστιανοί. Αὐτοὶ ἔδιναν σωτηριώδη σημασία στὴν περιτομή. Σκάνδαλο γι' αὐτοὺς ἦταν οἱ Χριστιανοὶ νὰ μὴ κάνουν περιτομή. Γι' αὐτὸ καὶ πίεζαν τὸν ἀπόστολο Παῦλο, νὰ ἀναγκάσει ὄλους τοὺς Χριστιανούς νὰ περιτέμνονται. Ἀλλὰ ἦταν καὶ οἱ ἔθνηκοι. Αὐτοὶ δηλαδὴ, ποὺ πρῶτα ἦταν εἰδωλολάτρες καὶ κατόπιν πίστεψαν στὸν Χριστό. Ἐπειδὴ εἶχαν ἀσθενικὴ πίστη ἔδιναν μολυσματικὴ σημασία στὰ

εἰδωλόθυτα. Δηλαδὴ, ἂν τῶνε οἱ Χριστιανοὶ κρέατα ποὺ εἶχαν προσφερθεῖ θυσία σὲ εἰδωλολατρικοὺς βωμούς. Ἦταν γι' αὐτοὺς τρομερὸ σκάνδαλο ἕνας πιστὸς νὰ τρώει εἰδωλόθυτα. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος γνώριζε καλὰ τὸ σωστό. Τὰ εἶδωλα εἶναι ψεύτικα. Ἡ θυσία κρεάτων σὲ ψεύτικους θεοὺς δὲν εἶναι τίποτε. Τὰ κρέατα δὲν μολύνται. Ὁ πιστὸς μπορεῖ νὰ τρώει καὶ ἀπὸ τὰ κρέατα αὐτά. Δὲν ἁμαρτάνει. Ἀλλὰ στὴ συνέχεια γράφει: Προσέχετε, μήπως τὸ δικαίωμα αὐτό, ποὺ ἔχετε νὰ τρῶτε ἀπὸ ὅλα καὶ τὰ εἰδωλόθυτα, γίνῃ αἰτία νὰ ἁμαρτήσουν οἱ ἀσθενεῖς στὴν πίστη ἀδελφοί. Ἀφοῦ αὐτοὶ ἐξακολουθοῦν νὰ θεωροῦν τὰ εἰδωλόθυτα ὡς ἱερά, μὴ τοὺς σκανδαλίσετε τρώγοντας ἀπὸ αὐτά. Καὶ ἐγὼ δὲν θὰ φάω ποτὲ κανένα εἶδος κρέατος, γιὰ νὰ μὴ σκανδαλίσω τὸν ἀδελφὸ μου.

ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΔΕΛΦΟ

Τρεῖς φορές ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἀναφέρει στὸ ἀποστολικὸ μας ἀνάγνωσμα τὴ λέξη «ἀδελφός». Τὴν χρησιμοποιεῖ γιὰ νὰ τονίσει πιὸ πολὺ, ὅτι χρειάζεται νὰ προσέχουμε, ὥστε νὰ μὴ σκανδαλίζονται, ἀλλὰ νὰ ὠφελοῦνται ἀπὸ τὴ συμπεριφορὰ μας οἱ ἄλλοι. Ἐδῶ σημαίνει ὄχι τὴ σαρκικὴ συγγένεια, ἀλλὰ τὴν πνευματικὴ. Τὴ λέξη αὐτὴ χρησιμοποιεῖ καὶ ὁ Κύριός μας στὸ σημερινὸ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα. Ἀδελφοὶ τοῦ Χριστοῦ χαρακτηρίζονται ὅλοι οἱ πονεμένοι καὶ ἄρρωστοι καὶ φυλακισμένοι καὶ πεινασμένοι. «**Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε**» (Ματθ. κε' 40). Ἀλήθεια σὰς λέω, εἶπε ὁ Κύριος, καθετὶ ποὺ κάνατε γιὰ τοὺς ἀδελφούς μου ποὺ φαίνονται ἄσπιοι καὶ ἐλάχιστοι, εἶναι ὅσα νὰ τὸ κάνατε σὲ μένα. Καὶ ὁ Ἀπόστολος γιὰ νὰ δείξει πόσο πρέπει νὰ προσέχουμε, γιὰ νὰ μὴ σκανδαλίσομε τὸν ἀδελφὸ μας, παρουσιάζει τὴν ἀξία ποὺ ἔχει ἕνας ἀδελφὸς ἐν Χριστῷ. Γι' αὐτὸ τὸν ἀδελφὸ «**ἀπέθανεν**» ὁ Χριστός. Πῶς λοιπὸν σκανδαλίζεις μιὰν ἀθάνατη ψυχὴ, γιὰ τὴν ὁποία σταυρώθηκε ὁ Χριστός;

Ἄς καλλιεργήσομε, λοιπὸν, μέσα μας μεγάλο σεβασμὸ καὶ θεϊκὴ ἀγάπη γιὰ κάθε ἀδελφὸ, γιὰ κάθε ἄνθρωπο, ποὺ εἶναι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ καὶ ἀδελφὸς τοῦ Χριστοῦ.

Ἀδελφοί, νῦν ἐγγύ-
τερον ἡμῶν ἢ σωτηρία,
ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. Ἡ
νῦξ προέκοπεν, ἡ δὲ ἡμέ-
ρα ἤγγικεν. Ἀποθώμεθα

οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ
ὄπλα τοῦ φωτός. Ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως πε-
ριπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις
καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, ἀλλ' ἐνδύ-
σασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς
σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιῆσθε εἰς ἐπιθυμίας. Τὸν

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ ΤΥΡΙΝΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. στ' 14-21
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ρωμ. ιγ' 11 - ιδ' 4

δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πί-
στει προσλαμβάνεσθε,
μὴ εἰς διακρίσεις δια-
λογισμῶν. Ὅς μὲν πι-
στεύει φαγεῖν πάντα,

ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. Ὁ ἐσθίων τὸν μὴ
ἐσθίωντα μὴ ἐξουθενεῖτω, καὶ ὁ μὴ ἐσθίων τὸν
ἐσθίωντα μὴ κρινέτω. Ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσ-
ελάβετο. Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην;
Τῷ ἰδίῳ Κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθῆσεται
δὲ δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ Θεὸς στήσαι αὐτόν.

Η ΚΑΤΑΚΡΙΣΗ ΚΑΙ Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΘΟΣ

«Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; Τῷ ἰδίῳ Κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει».

Τὸ πάθος τῆς κατακρίσεως παρουσιάζεται πολὺ
συχνὰ σὲ ὄλους. Ἐνῶ ἔχουμε μεγάλη δυσκολία νὰ
στραφοῦμε μέσα μας, παραδόξως μὲ μεγάλη εὐκολία
κρίνουμε καὶ κατακρίνουμε τοὺς ἄλλους. Ὑπάρχει μιὰ
ροπή δυνατὴ σὲ πολλούς, νὰ ἐξετάζουν λεπτομερῶς
τὴ ζωὴ τῶν ἄλλων.

Μερικοὶ μάλιστα χρησιμοποιοῦμε τὴν εὐσέβεια
σὰν κεκτημένο δικαίωμα, γιὰ νὰ βλέπουμε καὶ νὰ
στηλιτεύουμε «τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ
ἀδελφοῦ» (Λουκ. στ' 41).

Στὴν ἐμφάνισι αὐτῆς τῆς νοοτροπίας ἔρχεται
ὁ Κύριός μας καὶ μᾶς λέει: «**Μὴ κρίνετε ἵνα μὴ
κριθῆτε**» (Ματθ. ζ' 1). Μὴ κρίνετε καὶ μὴ καταδικά-
ζετε τὸν πλησίον, γιὰ νὰ μὴ κατακριθεῖτε καὶ σεῖς ἀπὸ
τὸν Θεό. Καὶ ὁ Ἀπόστολός Του μᾶς ρωτᾷ: «**Σὺ τίς εἶ
ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην**» (Ρωμ. ιδ' 4). Ποιὸς
εἶσαι σὺ ποὺ κατακρίνεις ξένο δούλο; Ἐὰν στέκεται
ἢ ἐὰν πέφτει εἶναι ὑπεύθυνος ἀπέναντι τοῦ Κυρίου.

«**Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην;**» Χρι-
στιανέ μου, πρέπει νὰ συνειδητοποιήσεις ὅτι καὶ σὺ
ἔχεις μιὰ «*πεπιωκνία*» ἀνθρώπινη φύση γεμάτη ἀδυνα-
μίες καὶ ἁμαρτίες. Γι' αὐτὸ καὶ ἔχεις τόση εὐκολία νὰ
κρίνεις τὸν ἀδελφὸ σου ἀπὸ τῆς ἐξωτερικῆς ἐκδηλώσεως
του καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν πρόθεσή του. Ἡ κάποια ἀφορμὴ
μπορεῖ νὰ τὸν παρέσυρε σὲ μιὰ ἄσχημη συμπεριφορά.
Ἀλλὰ ἡ οὐσιαστικὴ θέση του μπορεῖ νὰ εἶναι πολὺ
διαφορετικὴ. Πῶς λοιπὸν σπεύδεις καὶ κρίνεις τὴν
«**κατ' ὄψιν**» κρίσι; Γνωρίζεις τῆς συνθήκες κάτω ἀπὸ
τῆς ὁποῖες ἔγινε τὸ σφάλμα του; Γνωρίζεις τὰ βάθη τῆς
ψυχῆς του, γιὰ νὰ ξέρεις τὴν γνησιότητα ἢ ὄχι τῶν
ἐλατηρίων του, ποὺ τὸν ὑποκίνησαν νὰ κάνει τοῦτο
ἢ ἐκεῖνο; Ἀσφαλῶς ὄχι. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ κρίσι σου δὲν
εἶναι ἀσφαλής.

Γιὰτὶ δὲν μπορούμε νὰ γνωρίζουμε τὴν πρόθεσι
τοῦ ἄλλου. Ὁ ἅγιος Δωρόθεος μᾶς λέει ὅτι ὑπάρχουν
περιπτώσεις ποὺ ἀδελφοὶ κάνουν πράξεις μὲ ἀπλό-
τητα καρδιᾶς, ἐμεῖς ὁμως βλέποντάς τες, πέφτουμε
στοὺς ἁμαρτήματα τῆς κατακρίσεως. Ἐρμηνεύουμε συχνὰ
λαθεμένα τὴ συμπεριφορὰ τοῦ ἄλλου. Κρίνουμε συνή-
θως τοὺς ἄλλους ἀνάλογα μὲ τὰ δικά μας προσωπικὰ
δεδομένα. Μερικοὶ μάλιστα ὅταν εἶναι καχύποπτοι,
βρίσκουν περισσότερα λάθη στοὺς ἄλλους, ἐνῶ ἀμνη-
στεύουν τὸν ἑαυτὸ τους.

Ἀλλὰ καὶ οἱ πέντε αἰσθήσεις μας μπορεῖ νὰ κάνουν
λάθος. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος μᾶς συμβου-
λεύει: «*Νὰ μὴ κατακρίνης, ἔστω κι ἂν τὸ βλέπης μὲ τὰ*

*ἴδια σου τὰ μάτια. Πολλὲς φορὲς συμβαίνει, νὰ πέφτουν
κι αὐτὰ σὲ πλάνη*».

«**Τῷ ἰδίῳ Κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει**». Ὁ ἀπόστολος
Παῦλος ἀφοῦ μᾶς ἀφαιρεῖ τὸ δικαίωμα νὰ κρίνουμε
ἐμεῖς τοὺς συνδούλους μας, μᾶς τονίζει στὴ συνέχεια
τὴ δύναμη καὶ τὴν ἐξουσία τοῦ δικαίου Κριτῆ. «**Σὺ
ἄνθρωπέ μου, αὐτὸν ποὺ κατακρίνεις, στέκεται ἢ
πέφτει μπροστὰ στὸν ἴδιο τὸν Κύριό μας. Ὅμως
νὰ ξέρεις** (ἐὰν μετανοήσει καὶ καταφύγει στὸν Κύριο)
**θὰ σταθεῖ. Γιατὶ ὁ Θεὸς ἔχει τὴ δύναμη νὰ στήσει
καὶ νὰ στερεώσῃ αὐτὸν στὴν πίστη**».

Ἡ μετάνοια κάνει θαύματα μέσα στὶς ψυχὲς καὶ
τῶν πιὸ μεγάλων ἁμαρτωλῶν. Οὔτε ἡ ἀρετὴ οὔτε ἡ
κακία μένουν ἄτρεπτες καὶ ἀκίνητες. Ἐκεῖνον ποὺ
κατακρίνεις σὺ, μὲ τὴ μετάνοιά του σὰν τὸν ληστὴ θὰ
πάει στὸν παράδεισο. Ἐνῶ σὺ ποὺ ἐγωιστικὰ τὸν κα-
τακρίνεις θὰ χάσεις τὴν ψυχὴ σου καὶ τὸν Παράδεισο.

Ἔτσι λοιπὸν, μὲ τὸ νὰ κατακρίνεις, ἀκόμη καὶ σὲ
περίπτωσι μιᾶς δικαίης κρίσεως, ἀρπάζεις δικαιώματα
ποὺ ἀνήκουν μόνο στὸν δίκαιο Κριτὴ ζώντων καὶ
νεκρῶν. Ἐκείνην μὲ τὴν ὑπερηφάνειά σου, στὸν
καρδιογνώστη Κύριό σου. Ξεχνᾷς ὅτι «**ἕκαστος ἡμῶν
περὶ αὐτοῦ λόγον δώσει τῷ Θεῷ**» (Ρωμ. ιδ' 12).
Γι' αὐτὸ καὶ ἡ δικαιοδοσία μας περιορίζεται στὴν
κρίσι καὶ τὴν ἀτάκισι μόνο τῶν δικῶν μας σφαλμάτων.

Γιὰ τὴν θεραπεία τοῦ πάθους, λοιπὸν, χρειάζεται
πρῶτα-πρῶτα ἡ ταπεινώσι. Στὴν εὐχὴ τοῦ ἁγίου
Ἐφραίμ τοῦ Σύρου ζητοῦμε ἀπὸ τὸν Κύριό μας νὰ
μᾶς χαρίσει πνεῦμα ταπεινοφροσύνης. Εἶναι ἡ το-
ποθέτησι τῆς ὑπαρξεώς μας σὲ φυσικὴ κατάστασι.
Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ νὰ αἰσθανόμαστε τὴν ἀδυναμία μας
καὶ τὴν ἁμαρτωλότητά μας. Ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὅτι ὅλα τὰ
καλά, τὰ ἔχουμε λάβει δωρεὰν ἀπὸ τὸν Θεό. Γι' αὐτὸ
καὶ οἱ ἅγιοι Πατέρες λένε, ὅτι ταπεινοφροσύνη εἶναι
νὰ θεωρεῖ ὁ ἄνθρωπος τὸν ἑαυτὸ του κατώτερο ἀπὸ
ὄλους τοὺς ἄλλους καὶ νὰ ἀποδίδει στὸν Θεὸ ὅλες τῆς
καλῆς του πράξεως.

Πῶς νὰ κατακρίνεις τοὺς ἄλλους, ὅταν θεωρεῖς
τὸν ἑαυτὸ σου, ὅπως ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅτι εἶναι
ὁ πρῶτος τῶν ἁμαρτωλῶν; Τότε θὰ ἰκετεύεις: «*Ναὶ
Κύριε Βασιλεῦ, δώρησαί μοι τοῦ ὄραν τὰ ἐμὰ παιίσματα
καὶ μὴ κατακρίνῃς τὸν ἀδελφόν μου*».

Πράγματι «*τὸ νὰ βλέπεις τὰ δικά σου ἁμαρτήματα καὶ
νὰ μὴ κατακρίνεις τὸν ἀδελφόν σου*», εἶναι μιὰ ἐνδειξι
ταπεινοφροσύνης. Ἀλλὰ εἶναι καὶ μιὰ ἐνδειξι ἀγάπης.
Γιὰτὶ ἡ ἀγάπη δὲν κατακρίνει ποτέ.

Ἡ σιωπὴ δὲν εἶναι σιωπηλή

Λένε γιὰ τὸν ἀθηναῖο στρατηγὸ Φωκίωνα, ποὺ ἔζησε τὸν τέταρτο αἰῶνα πρὸ Χριστοῦ, ὅτι περίμενε στὸ κουρεῖο γιὰ νὰ ἔλθει ἡ σειρὰ του. Πολυλογᾶς ὁ κουρέας δὲν ἔλεγε νὰ τελειώσει μὲ τὸν προηγούμενο πελάτη του. Προπάντων ἡ πολυλογία του στρεφόταν -σὲ τί ἄλλο;- στὰ πολιτικά. Ὁ Φωκίων περίμενε ἐπὶ τέλους νὰ τελειώσει ὁ κουρέας τὴν πολιτικὴ του ἀγόρευση. Κάποτε ἤλθε καὶ ἡ σειρὰ του. Στρέφεται σ' αὐτὸν ὁ κουρέας καὶ τὸν ρωτᾷ πῶς θέλει νὰ τὸν κουρέψει.

«*὘ν σιωπῇ*», ἀπάντησε ὁ Φωκίων.

Παροιμιώδης ἔμεινε ἀπὸ τότε ἡ λιγόλογη, ἀλλὰ καὶ τόσο περιεκτικὴ αὐτὴ φράση τοῦ μεγάλου στρατηγοῦ. Τὴ σιωπὴ παίνευε σὰν χρυσάφι, σὰν πολύτιμο θησαυρὸ, σὰν γνώρισμα τῶν συνετῶν ἀνθρώπων ὄχι μονάχα ἡ ἀρχαιότητα, ἀλλὰ καὶ κάθε ἐποχῇ. Γιατὶ ὅσο κουραστικὸς καὶ ἀποκρουστικὸς γίνεται ὁ πολυλογᾶς τόσο χαριτωμένος εἶναι ὁ λιγόλογος. Ἐκεῖνος ποὺ ξέρει πότε νὰ μιλήσει καὶ πότε νὰ σιωπήσει.

Δύσκολη ὑπόθεση ἡ σιωπὴ. Γιατὶ ἡ σιωπὴ δὲν εἶναι μονάχα νὰ μὴ μιλᾶς, ἀλλὰ νὰ μὴ μιλᾶς γιὰ νὰ μπορεῖς νὰ ἀκούς. Νὰ ἀκούς τοὺς ἄλλους. Νὰ ἀφήνεις περιθώρια χρόνου, γιὰ νὰ ἀκούσεις στὰ βᾶθη τῆς ὑπάρξεως τὸν ἑαυτὸ σου. Καὶ πρὸ πάντων νὰ σιωπᾶς, γιὰ νὰ μπορεῖς νὰ συλλαμβάνεις καὶ νὰ ἀκούς τὰ μηνύματα τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ὅλα αὐτὰ δὲν μποροῦν νὰ γίνουν παρὰ «*ἐν σιωπῇ*».

Τόσο ἀπαραίτητη, ἀλλὰ καὶ τόσο δυσεύρετη ἡ σιωπὴ ἰδιαίτερα σήμερα. Ὁ σύγχρονος ἀνθρωπος ἔγινε ὁ «ἀλκοολικὸς» τοῦ θορύβου. Δὲν μπορεῖ νὰ ζήσει χωρὶς αὐτόν. Ἀποσύρεται γιὰ λίγο σὴν ἐξοχή; Μοναδικὴ εὐκαιρία γιὰ μιὰ ἀποτοξίνωση ἀπὸ τὸν θόρυβο. Μιὰ ὥρα εὐκαιρία, γιὰ νὰ σιωπήσει καὶ

νὰ ἀκούσει τὴ φωνὴ τῶν πουλιῶν, τὸ κελάρυσμα τῆς πηγῆς, τὸ θρόισμα τῶν φύλλων. Νὰ ἀκούσει τὰ δοξαστικὰ ποὺ ἀπευθύνει ὀλόκληρη ἡ δημιουργία στὸν πάνσοφο Δημιουργὸ της.

Εὐκαιρία ἀκόμα, μέσα σ' ἓνα ὁμορφο κλίμα περισυλλογῆς καὶ αὐτοσυγκεντρώσεως, νὰ βρεθεῖ ἐνώπιος ἐνωπίω μὲ τὸν ἑαυτὸ του, νὰ συνομιλήσει μαζί του, νὰ ἀκούσει τοὺς πῖθ βαθεῖς πόθους του, τὶς ἱερὲς ἀναζητήσεις του. Νὰ ἀκούσει, μέσα σὲ μιὰ ἡρεμῆ ἀτμόσφαιρα εἰλικρινείας, τὶς ἀδυναμίες του, τὶς ὑποχωρήσεις του, τὶς πτώσεις του.

Καὶ ὅμως οὔτε αὐτὴ οὔτε ἄλλες παρόμοιες εὐκαιρίες τὶς θέλει ὁ σύγχρονος ἀνθρωπος. Καὶ ὅταν ἀκόμη τοῦ προσφέρονται τὶς ἀποφεύγει. Κάνει τὸ πᾶν, γιὰ νὰ τὶς ἀχρηστέψει. Διηγεῖται κάποιος:

«*Ἐκανα, μὲ τὴ γυναίκα μου, ἓνα περίπατο στὸ δάσος, ὅταν ξαφνικὰ ἔφτασαν στὰ αὐτιά μου οἱ ἦχοι ἀπὸ ἓνα τρανζίστορ, ποὺ κάποιος νεαρός, περιπατητῆς κι αὐτός, εἶχε κρεμασμένο στὸν ὦμο του. "Κοίταξε", μοῦ εἶπε ἡ γυναίκα μου, "φοβᾶται νὰ ἀκούσει τὸ τραγούδι τῶν πουλιῶν..." Πιστεύω, πῶς ἔκανε λάθος. Φοβόταν νὰ διακινδυνεύσει νὰ βρεθεῖ, ἔστω καὶ γιὰ μιὰ στιγμή, μόνος μὲ τὸν ἑαυτὸ του. Γιατὶ πῶς νὰ ἐξηγήσω διαφορετικὰ τὸ γεγονός, ὅτι ἀνθρωποὶ, ἀναπτυγμένοι πνευματικά, προτιμοῦν νὰ περνοῦν τὸν καιρὸ τους*

παρακολουθώντας τὶς θορυβώδεις διαφημίσεις τῆς τηλεοράσεως, παρὰ μένοντας μόνοι; Πῶς ἄλλιως, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ὅτι αὐτὸ τοὺς βοηθεῖ νὰ μὴ σκέπτονται;».

* * *

Σιωποῦσε φαινομενικὰ ὁ ἴδιος, ἀλλὰ τὸ στόμα του τὸ εἶχε δανείσει στὸ τρανζίστορ. Διὰ μέσου ἐκείνου μιλοῦσε αὐτός. Καὶ ἔτσι ὁ ἀνθρωπος βρίσκει χίλιους τρόπους νὰ φλυαρεῖ, νὰ χάνει τὴν ἐπαφὴ μὲ τὸν ἑαυτὸ του καὶ νὰ ἀλλοτριώνεται ἀπὸ ὅλα τὰ ἀξιολογικὰ στοιχεῖα τῆς προσωπικότητάς του. Ἀκριβῶς γιὰ τὸ σημερινὸς ἀνθρωπος φοβᾶται, ὅσο ποτὲ ἄλλοτε, τὴ σιωπὴ. Καὶ φοβᾶται τὴ σιωπὴ, γιὰ τὴ φοβᾶται τὸν ἑαυτὸ του. Γιατὶ ἔχει χάσει τὴν ἐπαφὴ μὲ τὸν ἑαυτὸ του. Καὶ ἔχασε τὴν ἐπαφὴ μὲ τὸν ἑαυτὸ του, γιὰ τὴ πρῶτα ἔχασε τὴν ἐπαφὴ μὲ τὸν Θεό.

Ὁ Κύριος μᾶς ὑπέδειξε ἓνα μυστικὸ, ἰδιαίτερα ἀποτελεσματικὸ γιὰ τὴν ἐποχὴ μας. Θέλεις νὰ βρεθεῖς ἔστω γιὰ λίγο μαζί μὲ τὸν Θεό, νὰ συνομιλήσεις μαζί του καὶ νὰ ἀκούσεις τὴ φωνὴ του; **«Ἐἶσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου».** Βρὲς ἓνα ἥσυχο τόπο. Ἐπίδωξε λίγη σιωπὴ. Μιμήσου τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου ποὺ ἀποσυρόταν σὲ ἥσυχο τόπο. Ὁ τόπος αὐτὸς μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ ἡ ἴδια ἡ καρδιά μας. Ἐκεῖ θὰ ἀκούσει, μπροστὰ στὸν Θεό, πῶς ἡ σιωπὴ αὐτὴ δὲν εἶναι σιωπηλή.

ZOH Ὁρθόδοξον Χριστιανικὸν Περιοδικόν. Ἄργανον Ἀδελφότητος Θεολόγων ἢ «ZOH»

Κυκλοφορεῖ κάθε μῆνα.

Ἐκδότης: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ZOH» Σ.Α., Ἴπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Τηλ.: 210 64 28 331, FAX: 210 64 63 606.

Διευθυντὴς Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Ἴπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Ἐκτύπωση: «Λυχνία Α.Ε.», Ἀνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Ἀχαρῶν.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lychnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 10 €

Ἀποστέλεται μὲ ἐπιταγὴ ἢ εἰς γραμματόσημα εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Περιοδικοῦ:

Ἴπποκράτους 189, 114 72 ΑΘΗΝΑΙ ἢ καταβάλλεται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα μας.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ) Γιὰ ὅλες τὶς χώρες: 25 € Κύπρος: 15 €

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΣΤ΄

(1775 - 1821)

2

Γιὰ τὸν Κωνσταντῖνο ὅμως ὑπῆρχε καὶ κάποιος ἄλλος κόσμος, ποῦ οἱ γονεῖς του καὶ οἱ δάσκαλοι τοῦ εἶχαν φυτέψει στὴν καρδιά του. Μέσα στὴν εὐγενικὴ ψυχὴ του ὑπῆρχε ὁ κόσμος τοῦ Χριστοῦ! Καὶ τὸν καλοῦσε καὶ αὐτός. Καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἔπρεπε νὰ διαλέξει.

Στοὺς νέους ταιριάζουν ἀποφάσεις δυνατές, ἥρωικές! Ὁ Κωνσταντῖνος δὲν ἄφησε τὸν καιρὸ νὰ περιμένει πολὺ. Γρήγορα, μὰ σταθερά, πῆρε τὴν ἀπόφαση νὰ ἀφιερῶθεϊ στὸν Χριστό. Νὰ ὑπηρετήσῃ στὸ θυσιαστήριο τοῦ Κυρίου. Εὐγενικὴ, ἱερὴ ἀπόφαση!

Ἔτσι, λοιπόν, ὕστερα ἀπὸ λίγο καιρὸ στὴ Μητρόπολη τῆς Ἀδριανουπόλεως ὁ Ἱεράρχης τῆς χειροτονεῖ τὸν νεαρὸ Κωνσταντῖνο σὲ διάκονο καὶ τὸν μετονομάζει Κύριλλο. Συγκινητικὴ στιγμή! Ἄλλο ἓνα Ἑλληνόπουλο μπρὸς στὸ θυσιαστήριο τοῦ Θεοῦ! Ἄλλος ἓνας ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου, ποῦ ἀνατράφηκε μέσα σὲ φτωχὸ καλύβι!

Μετὰ τὴν χειροτονία του ἄφησε σπίτι καὶ γονεῖς καὶ ἐγκαταστάθηκε στὴ Μητρόπολη. Ἐκεῖ ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα ρίχτηκε στὴ δουλειά. Ἦταν πολὺ ἐργατικὸς ὁ νέος διάκονος τῆς Μητροπόλεως. Δὲν ἔχανε οὔτε λεπτό. Πρὶν ξημερῶσαι πεταγόταν ἀπὸ τὸ ξύλινο σκληρὸ του κρεβάτι. Ἐτοιμαζόταν γρήγορα καὶ κατέβαινε στὴν ἐκκλησία. Μὲ στοργὴ περιποιεῖτο τὸν ναὸ τοῦ Θεοῦ. Μὲ εὐλάβεια ἔπαιρνε μέρος στὴ λειτουργία καὶ στὶς ἄλλες ἀκολουθίες. Κι ὅταν τέλειωνε τὴν ὑπηρεσία του στὸ σπίτι τοῦ Κυρίου, ἀνέβαινε στὴν Μητρόπολη, ποῦ ἐργαζόταν ὅλη τὴν ἄλλη μέρα ὡς Γραμματέας. Δουλειὰ ποῦ ἀπαιτοῦσε κόπους, προσοχή, ἐπιμέλεια. Ὅλα αὐτὰ τὰ εἶχε ὁ Κύριλλος καὶ γι' αὐτὸ ἀπέδιδε πολὺ καὶ προόδευε συνεχῶς.

Δὲν ἀρκεῖ ὅμως νὰ εἶναι κανεὶς ἐργατικὸς γιὰ νὰ προχωρήσει στὴ ζωὴ. Πρέπει νὰ συνδυάζει μὲ τὴν ἐργατικότητα καὶ χαρακτῆρα ἐνάρετο. Καὶ τέτοιο χαρακτῆρα εἶχε ὁ Κύριλλος. Ἦταν ταπεινός, εὐγνώμων, συνετός.

Ἔτσι ἀπὸ τὴν ἡμέρα, ποῦ ἐγκαταστάθηκε στὴν Ἐπισκοπή, ἄρχισε μιὰ ωραία συνεργασία ἀνάμεσα στὸν γέροντα Ἱεράρχη καὶ τὸν νεαρὸ κληρικό. Μία συνεργασία βασιμμένη στὴν ἀγάπη καὶ στὸ σέβας. Ὁ Καλλίνικος ἀγαποῦσε τὸν Κύριλλο σὰν παιδί του. Κι αὐτὸς σεβόταν τὸν Δεσπότη σὰν πατέρα του. Τὸν σεβασμὸ του αὐτὸ τὸν ἔδειχνε σὲ κάθε περίσταση, σὲ κάθε ἐργασία.

Ἡ ωραία ὅμως συνεργασία ἀνάμεσα στὸν Καλλίνικο καὶ στὸν Κύριλλο δὲν κράτησε πολὺ. Ὁ Μητροπολίτης μετετέθη στὴ Νίκαια καὶ ὁ Κύριλλος ἔμεινε στὴν Ἀδριανούπολη γιὰ νὰ συνεχίσει τὶς σπουδές του.

Ἀργότερα, τὸ 1801, ὁ Καλλίνικος ἔγινε Οἰκου-

μενικὸς Πατριάρχης. Ἀμέσως κάλεσε κοντὰ του τὸν Κύριλλο καὶ τὸν ἔκαμε μέγα Ἀρχιδιάκονο τοῦ Πατριαρχείου. Καὶ ἐδῶ ὁ Κύριλλος ἔδειξε ὅλες τὶς ἀρετές, ποῦ στόλιζαν τὸ λαμπρὸ του χαρακτῆρα. Ἡ ἐργατικότητά του, ἡ ταπεινώσή του, ἡ ἀγάπη του, σκόρπισαν παντοῦ τὴ γλυκιά τους εὐωδία. Ἐδῶ ἀκόμα πρωτοφανέρωσε καὶ μιὰ ἄλλη πτυχὴ τῆς προσωπικότητάς του: τὴν ἀγάπη του στὰ γράμματα. Καὶ νὰ πῶς:

Ὁ Δημήτριος Μουρούζης, ἓνας ἀπὸ τοὺς Ἐθνομάρτυρες τοῦ Εἰκοσιένα, ἦταν τότε γνώριμος τοῦ Σουλτάνου. Τὴν γνωριμία αὐτὴ τὴν χρησιμοποίησε ὁ μέγας ἐκεῖνος Φαναριώτης γιὰ τὸ καλὸ τοῦ σκλαβωμένου ἔθνους. Πολλὲς συμφορὲς ἐπρόλαβε. Πολλοὺς κατατρεγμένους γλίτωσε ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ τυράννου. Πολὺ βοήθησε στὴν τόνωση τῆς παιδείας, κτίζοντας μαζὶ μὲ ἄλλους τὴ νέα Μεγάλη Σχολὴ τοῦ Γένους κοντὰ στὴν Ξηρὰ Κρήνη, στὸ Κουτροῦ Τσεσμέ.

Ἀλλά, ὅπως γιὰ κάθε Σχολὴ στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας δὲν ἦταν ἀρκετὸ ν' ἀποκτήσει ἓνα κτίριο, ἀλλὰ χρειαζόταν πόρους πολλοὺς γιὰ νὰ διατηρηθεῖ, ἔτσι συνέβηκε καὶ μὲ τὴν καινούργια Σχολὴ τοῦ Γένους. Τὴν δύσκολη ἐκείνη ὥρα παρουσιάστηκε δίπλα του ὁ Κύριλλος -ποῦ στὸ μεταξύ εἶχε γίνῃ Ἀρχιμανδρίτης- ἔτοιμος νὰ βοηθήσει στὴ συντήρηση τῆς Σχολῆς. Δραστήριος, ὅπως ἦταν, ὁ Ἀδριανουπολίτης κληρικός, μπαίνει ἀμέσως σὲ κίνηση. Καὶ πρῶτα-πρῶτα ἀδειάζει τὸ δικό του φτωχὸ «πουγγί», στὸ ταμεῖο τῆς Σχολῆς. Κατόπιν πείθει τὸν Πατριάρχη καὶ προσφέρει ἓνα μεγάλο ποσὸ ἀπὸ τὸ πατριαρχικὸ ταμεῖο. Ἀλλὰ καὶ τὰ χρήματα αὐτὰ δὲν ἦσαν ἀρκετὰ γιὰ νὰ καλύψουν τὶς πρῶτες ἀνάγκες τῆς καινούργιας Σχολῆς. Γι' αὐτὸ ὁ Κύριλλος, μὲ τὴν συγκατάθεση τοῦ Πατριάρχη, ὀργανώνει ἓνα μεγάλο ἔρανο ἀνάμεσα στοὺς Ἑλλήνες τῆς ἀπέραντης ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας. Ἡ προσπάθεια αὐτὴ ἀποδίδει πλούσιους καρπούς. Ἡ περίφημη Σχολὴ τοῦ Γένους τραβᾷ ἐμπρός.

Ἡ ἀγάπη ὅμως τοῦ Κυρίλλου γιὰ τὴν παιδεία δὲν περιορίσθηκε μόνο σ' αὐτὸ. Ἄν καὶ εἶχε ἓνα πλῆθος ἀπασχολήσεων στὸ Πατριαρχεῖο, ἐν τούτοις εὗρισκε καιρὸ νὰ μελετᾷ καὶ νὰ γράφει. Ἡ δράση του καὶ ἡ φιλομάθειά του κάνουν γνωστὸ τὸν ἀπλὸ καὶ ταπεινὸ Κύριλλο. Τὸ ὄνομά του ἀκούγεται μὲ σεβασμὸ ἀπὸ τοὺς Φαναριώτες. Ὅλοι τους τὸν ἀγαποῦν. Τὸ ἴδιο καὶ στὸ Πατριαρχεῖο. Ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ Συνοδικοὶ στηρίζουν πολλὲς ἐλπίδες στὸν νεαρὸ κληρικό. Προβλέπουν ὅτι γρήγορα θὰ προσφέρει ἀκόμα περισσότερα στὴ σκλαβωμένη Πατρίδα.

(Συνεχίζεται)

ΚΑΛΠΑΖΟΥΣΑ ΑΝΑΙΣΧΥΝΤΙΑ

ΑΣ ΤΟ έπαναλάβουμε. Έκείνο που μᾶς ἀνψυ-
χεῖ δὲν εἶναι ἡ ἀδιαντροπιὰ ποὺ σπλιτεύεται, ποὺ
ἀποδοκιμάζεται, ποὺ χαρακτηρίζεται μὲ τὸ πραγμα-
τικό της ὄνομα. Ἡ πιὸ μεγάλη ἀπειλή τῆς ἐποχῆς
μας εἶναι ἡ δικαίωση ἢ καὶ ἡ ἐξύμνηση τῆς ἀναι-
σχυντίας, τῆς ἀθυροστομίας, τῆς ἀντιστροφῆς τῶν
ἀξιών ποὺ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴ χειρότερη διαστροφή.
Πρόκειται γιὰ φαινόμενο ξεπεσμοῦ, παρακμῆς βαρ-
βαρισμοῦ. Ἀκριβῶς γιὰτὶ παραμερίζονται καὶ κα-
ταργοῦνται τὰ πνευματικά, τὰ ἠθικά καὶ ἀξιολογικά
κριτήρια καὶ στὴ θέση τους ἔρχονται οἱ ἀπαξίες,
ἡ παρακμή, ἡ ἀναισχυντία. Τὸ ζήσαμε τὶς ἡμέρες
αὐτὲς μὲ τὴ μεγάλη ὀξύτητα στὴ Βουλὴ καὶ στὰ
Μέσα Ἐνημερώσεως. Διαβάζουμε στὴν «Καθημερι-
νὴ» (13.1.2015): «Ὁ διευθυντὴς κοιμματικοῦ ραδιοφω-
νικοῦ σταθμοῦ χρησιμοποίησε γιὰ τὸν πρωθυπουργὸ
τὴν περίφημη λέξη μὲ τὴν ὁποία οἱ ἔφηβοι δηλώνουν
τὴν ἀπαξία... Ἀρνοῦμαι νὰ τὴν ἐπαναλάβω ἢ, ἔστω, νὰ
τὴν ὑπονοήσω μὲ τὰ γνωστὰ ἀποσιωπητικά. Δὲν εἶναι
θέμα σεμνοτυφίας, εἶναι θέμα εὐπρέπειας, αὐτῆς τῆς
εὐπρέπειας ποὺ λείπει ἀπὸ τὴν κοινωνικὴ μας ἀγωγή
καὶ τῆς ὁποίας ἡ ἀπουσία γιὰ ὀρισμένους εἶναι συνῶ-
νυμη μὲ τὸ θάρρος καὶ τὴν εὐλικρίνεια. Δὲν χρειάζεται
οὔτε θάρρος οὔτε εὐλικρίνεια, γιὰ νὰ ἀποκαλέσεις τὸν
ὁποιονδήποτε μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο...» Τὸ μόνο ποὺ σοῦ
χρειάζεται εἶναι νὰ διαθέτεις ἀποθέματα ἀπρέπει-
ας, ἔλλειψη στοιχειώδους ἀγωγῆς. Ἀλλὰ ὅταν μιὰ
κοινωνία ἀνέχεται ἕνα τέτοιο ξεπεσμό εἶναι ἐγγὺς
ἀφανισμοῦ, ὅπως ἀδιάψευστα μαρτυρεῖ ἡ Ἱστορία.

ΕΡΗΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

ΠΑΛΙ στὴν ἐπικαιρότητα ἡ ἐρημοποίηση τῆς
γῆς. Ἀλλὰ κοντὰ σ' αὐτὴ τὴν ἐρημοποίηση ἔρχεται
καὶ μιὰ δεύτερη ἀκόμα πιὸ φοβερή: Ἡ ἐρημοποίηση
τῆς γῆς ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη ζωὴ. Δὲν εἶναι ὑποκρι-
σία, ὅταν ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ἔχουμε κινητοποιήσεις
γιὰ τὴν προστασία τοῦ περιβάλλοντος καὶ ἀπὸ τὴν
ἄλλη στραγγαλισμὸ καὶ δολοφονία τῆς ἀθῶας κυ-
οφορούμενης ζωῆς; Βεβαίως νὰ προστατευθοῦν οἱ
βιότοποι. Ἐχουμε κινητοποιήσεις ἀπὸ διεθνεῖς Ὄργα-
νισμοὺς γιὰ τὶς χελῶνες, τὰ δελφίνια, τὶς φάλαινες.
Ἀλλὰ εἶναι προτιμότερες οἱ φάλαινες καὶ οἱ χελῶνες
καὶ τὰ ἄγρια θηρία ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη ζωὴ στὰ μη-
τρικά σπλάχνα; Δὲν ἀποτελεῖ ἀντιφατικότητα, ὅταν ὁ
Ἄμαζόνιος γίνεται τὸ ἐπίκεντρο διαμαρτυριῶν ἀπὸ
ὄλο τὸν κόσμον καὶ ἡ ἀνυπεράσπιστη κυοφορούμενη
ζωὴ ἀφήνεται νὰ κατακρεουργεῖται ἀπὸ ἐπίορκους
γιατροὺς; Βρισκόμαστε μπροστὰ σ' ἕνα ἐγκλημα
πρωτοφανοῦς ἀγριότητος. Ἄν εἶναι ἐγκλημα νὰ κα-
ταστρέφεται ἡ γῆ, εἶναι μικρότερο νὰ δολοφονεῖται
ἡ ἀνθρώπινη ζωὴ; Πίσω ἀπὸ τὴν ἐρημοποίηση τῆς
γῆς, ἄς ἀναζητήσουμε τὴν ἐρημοποίηση τῆς ψυχῆς.

ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΗΣ ΤΩΝ ΑΔΥΝΑΤΩΝ

«**Ο** ΑΒΡΑΑΜ Λίνκολν ἦταν ὁ καλύτερος τῶν
προέδρων τῶν ΗΠΑ...» Τὸ πόρισμα παλαιῶν καὶ
πρόσφατων δημοσκοπήσεων ἐπανῆλθε στὴν ἐπι-
καιρότητα. Ὅπως ἐλέχθη, ἂν στὴν πολιτικὴ ἱστορία
μεγάλος ἄνδρας πρέπει νὰ θεωρεῖται ὄχι ἐκεῖνος
ποὺ ἔχυσε πολὺ αἷμα, ἀλλὰ ἐκεῖνος ποὺ ἔκλεισε
πολλὲς πληγές, τότε λίγοι δικαιοῦνται νὰ πάρουν
τὸ ὄνομα αὐτὸ ὅσο ὁ Ἄβρααμ Λίνκολν, ὁ περίφη-
μος πρόεδρος τῆς Ἀμερικῆς, ὁ ὑπερασπιστὴς καὶ
ἐλευθερωτὴς τῶν δούλων (1809-1865). Ἡ εὐσυ-
νειδισία του ἦταν ὑποδειγματικὴ. Ἦταν πάντο-
τε ὁ ὑπερασπιστὴς ὄχι τῶν ἰσχυρῶν, ἀλλὰ τῶν
ἀδυνάτων, τῶν ἀδικουμένων. Δὲν ὑπηρετοῦσε
σκοπιμότητες, ἀλλὰ τὴν ἀλήθεια καὶ ἦταν πρόθυ-
μος νὰ θυσιάσθῃ γι' αὐτή. Καὶ τὸ μυστικὸ του; Τὸ
ὑπογραμμίζουμε: Στὴν εὐγενικὴ καρδιά του ἔκαιγε
ἡ πίστη καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Ἦταν Χριστιανὸς
ἀληθινός. Τέτοιους ἡγέτες χρειάζεται καὶ σήμερα
ὁ κόσμος, ὄχι σκανδαλοποιοὺς ἢ ἐπαγγελματίες
τῆς αὐτοπροβολῆς. Ἡγέτες ἀνιδιοτελεῖς καὶ τίμιους
πολιτικούς ποὺ μοχθοῦν καὶ θυσιάζονται γιὰ τὴν
εὐημερία τοῦ λαοῦ καὶ ὄχι γιὰ τὴν καταδυνάστευ-
ση τοῦ κόσμου.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΩΡΙΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ;

«**ΤΡΕΧΟΥΜΕ** πίσω ἀπὸ τὰ γεγονότα ἀντὶ νὰ τὰ
διαμορφώνουμε». Τὴ φράση αὐτὴ εἶχε πεῖ ἅμα τῆ
ἐκλογῆ του ὁ προηγούμενος πρόεδρος τῶν ΗΠΑ,
ἀσκώντας γενικότερη κριτικὴ στὴν ἐξωτερικὴ πο-
λιτικὴ τῆς χώρας του. Πρέπει νὰ προλαβαίνουμε
τὶς κρίσεις καὶ ὄχι νὰ τὶς διαχειριζόμαστε. Φυσικὰ
ὄλες οἱ διακηρύξεις αὐτὲς μόνο στὰ λόγια. Στὰ
ἔργα ἐφαρμόζεται ἡ τελειῶς ἀντίθετη τακτικὴ. Δυ-
στυχῶς κυριαρχοῦν οἱ λύσεις ποὺ ὑπαγορεύουν
οἰκονομικὰ συμφέροντα ἢ ἄλλες σκοπιμότητες.
Ἐπάρχει σήμερα σὲ ὀξύτατη κρίση, σωστὴ πυρι-
τιδαποθήκη, τὸ μεσανατολικὸ πρόβλημα. Οἱ Πα-
λαιστίνιοι ζητοῦν ἐπιτέλους νὰ ζήσουν καὶ αὐτοὶ
μὲ ἀξιοπρέπεια στὴ δική τους πατρίδα. Τὸ ἴδιο καὶ
οἱ Ἰσραηλινοί. Ποιοὶ καὶ γιὰτὶ τορπιλίζουν κάθε
φορὰ μιὰ βιώσιμη λύση; Ἐπάρχει καὶ τὸ κυπριακὸ
πρόβλημα ποὺ δημιούργησε καὶ συντηρεῖ ἡ ἀδι-
αλλαξία τοῦ Ἄττιλα καὶ ἡ ἀδιαφορία τῶν ἰσχυρῶν.
Ἡ Πατρίδα μας δὲν ζητάει τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸ
δίκαιο. Νὰ παραμερισθοῦν οἱ σκοπιμότητες. Νὰ
ἐπικρατήσῃ ἡ ἀλήθεια. Δυστυχῶς δὲν βλέπουμε
ἀποφασιστικὸτητα, γιὰ νὰ ἐκπληρώσουν τὴ στοι-
χειώδη ὑποχρέωση τους οἱ χώρες ποὺ παρουσιάζονται
ὡς φίλοι καὶ σύμμαχοί μας καὶ ὑπόσχονται
ἀλληλεγγύη. Ἀλλὰ χωρὶς συνέπεια ἄς παύσουν νὰ
μιλοῦν γιὰ εἰρήνη, δικαιοσύνη καὶ πάταξη τῆς
τρομοκρατίας.

ΚΩΔΙΚΟΣ:
01 1290«ΖΩΗ»
Ἰετροκορύθους 189
114 72 ΑΘΗΝΑ